

Konoplan

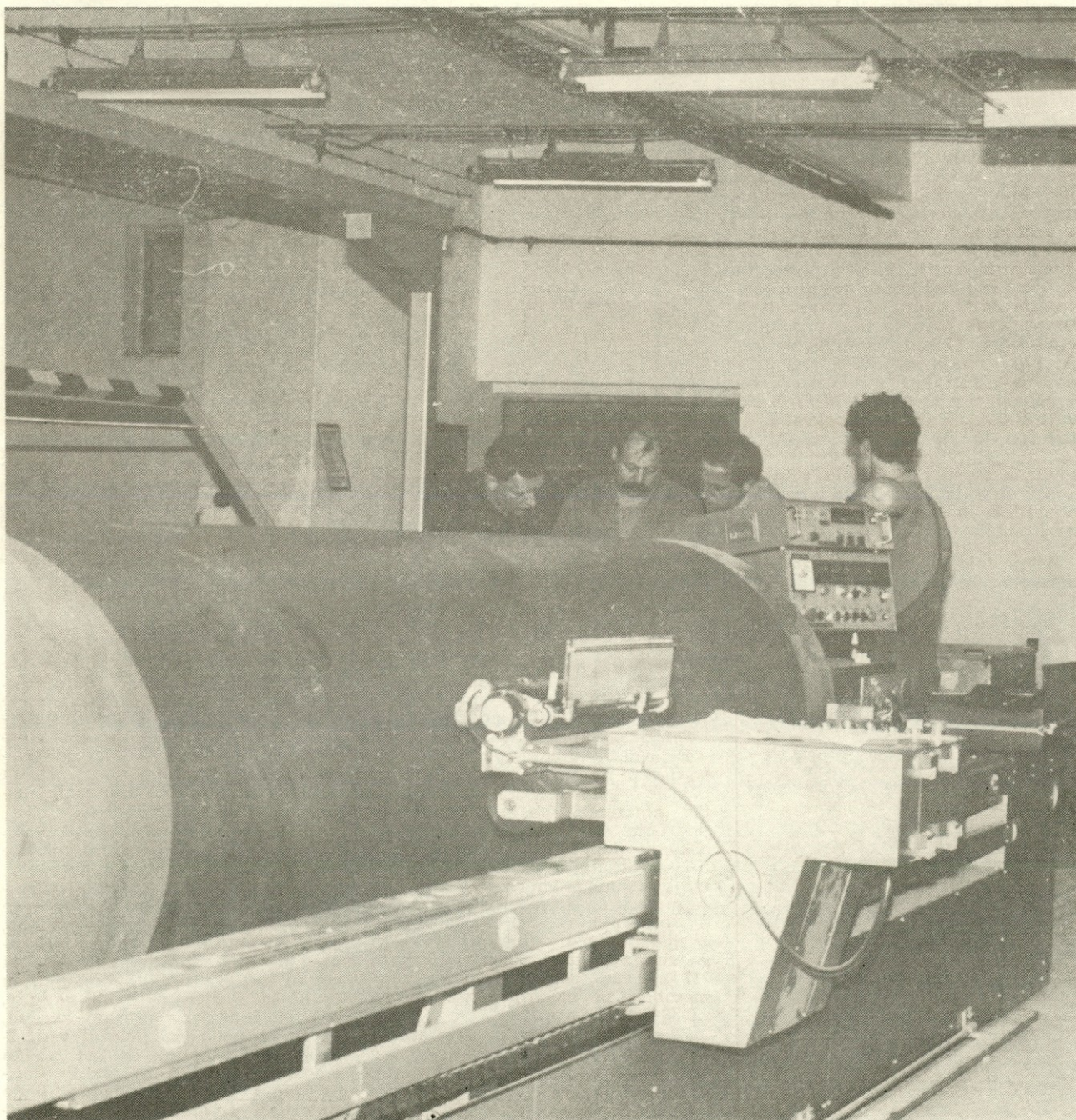
induplati

glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXXVI.

JULIJ—AVGUST 1988

Delo na novem saškem snovalu HACOBA teče s polno paro. Delavcem so še kako prav prišli nasveti in inštrukcije Manfreda Neussa. Intervju z mojstrom objavljamo na naslednjih straneh časopisa.

Na sliki: Temeljito je bilo potrebno preštudirati navodila za upravljanje snovala

Opravičilo

Dne 16. 6. 1988 smo iz delovne organizacije Ideja Kamnik prejeli v obdelavo 18 kosov markiz. Ob prevzemu omenjenih kosov v naši delovni organizaciji sta bili s strani predstavnika delovne organizacije Ideja posredovani dobavnici, iz katerih je bilo razvidno, da nam pošiljajo v obdelavo zgoraj navedeno število kosov markize. Enaka količina prejetih kosov je bila ugotovljena tudi ob kontroli prevzetega blaga v naši delovni organizaciji. Po končani obdelavi blaga je bilo v naši delovni organizaciji ugotovljeno, da je namesto 18 kosov markiz 19 kosov le-teh, s tem da sta dva kosa manjša. Ker je po opravljenih poizvedbah obstajala domneva, da manjka 56,4 m markiz, je bila o tem obveščena PM Domžale, ki je pri posameznih delavcih naše delovne organizacije opravila uradna dejanja. Po ponovnih poizvedbah v delovni organizaciji Ideja je bilo ugotovljeno, da je imel en kos markiz šifra 0621 0906 art. 2814 v dolžini 42 m maler, ki je bil tako velik, da je kontrolorka v tej delovni organizaciji tkanino prerezala in ponovno zašila, ni pa pri tem vpisala dveh metraž in s tem dveh kosov. Prav tako je bilo v delovni organizaciji Ideja ugotovljeno, da en kos markiz 0621 0806 art. 2814 dolžine 87,1 m (kot je bilo navedeno v dobavnici z dne 16. 6. 1988) ni bil v takšni dolžini, ampak krajši. V tem pa je bil tudi razlog, da je bila v naši delovni organizaciji ugotovljena razlika v številu prejetih kosov markiz iz delovne organizacije Ideja in številu kosov po končani obdelavi.

Za nastalo napako se prizadetim delavcem opravičujejo.

Ukrepi pri nas

Najavljeni majski ukrepi ZIS niso v juniju nikogar presenetili. Razni razgovori so se vrstili po delovnih organizacijah že pred ukrepi. Na takih razgovorih se je največkrat govorilo o morebitnih učinkih in posledicah paketa ukrepov za gospodarstvo. Ko pa je naša vlada podrobneje opredelila spremembe na področju tržnega gospodarstva, deviznega poslovanja in politike cen, se je pokazalo, da ukrepi prizadenejo večino delovnih organizacij pri nas, vsako na svoj način.

stimulacijo, je likvidnost naše DO zaenkrat še dobra. Problem so obveznosti do tujine, kajti zaradi devizne nelikvidnosti banke smo prisiljeni koristiti kratkoročne kreditne linije.

Za obdobje januar—april nam ni potrebno poračunavati izplačanih osebnih dohodkov. Ob normalnih poslovnih rezultatih pa lahko povečamo akontacije OD v juniju za 5 %, v juliju za 10 in v oktobru za 5 %.

O ukrepih ZIS-a so se predstavniki domžalskega Izvršnega sveta in sindikata pogovarjali z našimi vodilnimi delavci

Kako zadnji ukrepi ZIS vplivajo na poslovanje Induplati, je bila tema pogovora med predstavniki Izvršnega sveta in sindikata Sob Domžale ter predstavniki naše DO.

Delavci Induplati so povedali, da so ukrepi najbolj vidni na področju oskrbe s surovinami in materialom pri zunanjetrgovinski menjavi, na področju likvidnosti, pri omejitvi osebnih dohodkov pa seveda tudi pri investicijah, razvojnih programih in inovativni dejavnosti. Na razgovoru smo zvedeli, da je ukrep o sprostitvi cen povzročil pravo eksplozijo cen. Aluminijske cevi so se na primer podražile kar za 122 %, vse ostale surovine, pomembne za našo proizvodnjo pa za 30—100 odstotkov.

Zaenkrat še edini ukrep za stimulacijo izvoza (23,9 % devalvacija) v naši delovni organizaciji še nima večjih pozitivnih učinkov. Kajti povečanja cen repromaterialov so precej višja od procenta devalvacije.

Glede na današnjo gospodarsko

Ne predvidevamo bistvenega količinskega povečanja proizvodnje. Lansko leto smo posodobili predilnico z nakupom treh novih raztezalk, letos pa bosta večji rekonstrukciji v pripravljalnici in tkalnici. Inovativna komisija pripravlja nove prijeme za pospeševanje inovativne dejavnosti.

Obiskovalci iz Domžal so z zanimanjem poslušali uvod, ki ga je povedala Breda Kurzweil, potem pa so postavili veliko vprašanj. Predvsem so se zanimali za izvozne posle, za učinke deviznega zakona, za nove investicije, za zaposlovanje in štipendiranje, za nadaljni razvoj DO, za osebne dohodke in še in še. Razgovor je bil zanimiv, delavci Induplati pa smo zvedeli, da se bo poslabšal položaj v družbenih dejavnostih, da na višino sredstev za sklad nerazvitih občin nima vpliva in da se bodo zmanjšali prispevki delovnih organizacij v SIS-e materialne proizvodnje.

OH, KAKO SO TE NAŠE KUHARICE PRIJAZNE!

Da ne bi vse kuharice metala v en koš, bo najbolje, da jih kar naravnost imenujem, gre za kuharice izmene A. Upam, da se bodo znale ločiti, katera je v izmeni A in katera v izmeni B. Zdi se mi, pa tudi od delavcev izmene B slišim, da kuharice na njihovi izmeni, še daleč niso tako neprijazne. Sem namreč na izmeni A. Bom kar navedla nekaj primerov:

1. Na malico pride delavka, ki ima za seboj že skoraj 25 let delovne dobe in slučajno nimajo pripravljenih žlic in delavka prosi zanje. Dobi pa prav prijazen odgovor: »Ja, a tudi žlice rabite?« Ne vem, če da ona doma možu jesti obaro kar iz roke.

2. Na malico pride delavka, ki je malo močnejše postave in zopet ni pripravljenega kruha, prosi zanj, na kar spet dobi odgovor: »Kaj, še kruh bi rada, a še niste dosti debela?« Zdi se mi, da takšen odgovor za dekletu staro komaj 20 let ni preveč primeren.

3. Na malici je bila vrsta. Spet ni bilo servietov (večkrat jih ni), pa se spet eden iz vrste oglasi, naj jih prinese. Spet je prav grdo pogledala in rekla: »Ja, porka madona ali jih žrete!« Če jim je še papirja škoda, naj še to odnesejo domov, menzo pa zaprejo.

Takih primerov bi lahko naštevale še za cel Konoplan. Da boste vedeli, to ni bilo izrečeno v hecih, ampak resno.

Pride na malico delavka, ki je bila prejšnji dan odsotna. Prosila je, če bi lahko dobila toplo malico, prav grdo se je zadržala, da nima nič več. Ko pa je vsem razdelila, smo videle, da ji je ostalo malice še za tri.

Dobro poznam pravila malice. Samo ta ne veljajo za vse. Pri nas se malica deli po obrazih, kar se mi zdi nepravilno, ker jo plačamo vsi enako, drugače naj se trgajo procenti še za prijaznost. Vsi dobro vidimo, kaj se v kuhinji dela, na srečo, še nismo slepi. Tudi s šefom kuhinje smo se hoteli pomeniti, a zaman. Enkrat je na dopustu, enkrat službeno odsoten (se je mogoče skrtil, ker ga je strah). Verjetno je že pozabil, kaj vse je bilo ob štrajku izrečenega, a od tistega ni bilo uresničenega niti tretjino.

Tudi malice popoldne velikokrat zmanjka, čeprav se naročamo. Potem pa ti vržejo tisto, kar jim ostaja, če ti ne ugaja, pa lahko greš.

Takšne kuharice naj gredo raje hranit krave, ker jim je vseeno ali zraven zamuka ali zalaja, do ljudi pa bi morale pokazati vsaj kanček prijaznosti, česar naši dve kuharici na žalost ne poznata.

Zahtevam, da se v Konoplanu objavi vse, drugače bom pisala še kam drugam!

Naše drage kuharice pa lepo prosim v imenu vseh ostalih prizadetih delavcev, naj se do upokojitve poskušajo vsaj malo poboljšati.

Hvala!

Prizadeti delavci

SREDSTVA ZA STANOVANJSKO IZGRADNJO

Stanovanjska komisija v DO je v letošnjem letu prejela več prošenj za stanovanjska posojila in stanovanja, veliko pa delavci sprašujejo o možnostih za reševanje stanovanjskih vprašanj tudi v kadrovske-splošnem sektorju.

Posebno veliko je zanimanje za možnosti reševanja stanovanjskih vprašanj v DO, ker so se posojilni pogoji pri bankah zaostri, samoupravna stanovanjska skupnost pa ima na razpolago vedno manj stanovanj in sredstev za stanovanjska posojila. V zadnjem času so se tudi zaostri problemi v samskem domu. Zaradi prevelikega števila stanovalcev, od katerih jih več biva tam brez dovoljenja DO, so sanitarije in drugi skupni prostori oziroma naprave preobremenjene ter so stalno potrebna popravila. Ta popravila pa se prav tako financirajo iz stanovanjskih sredstev.

O oblikovanju stanovanjskih sredstev je podal e. a. s. naslednjo obrazložitev:

Sredstva skupne porabe za stanovanjske potrebe se razporejajo začasno med letom ob periodičnih in dokončno ob zaključnem računu. Sredstva za stanovanjsko izgradnjo se delijo na:

- sredstva za porabo v DO,
- sredstva za vezavo pri LB,
- sredstva za sofinanciranje kadrovskega stanovanja.

Višina sredstev za porabo v DO se vsako leto določi v letnem planu z odstotkom od osnove, ki predstavlja sredstva za OD iz živega dela zmanjšana za del za neposredno skupno porabo in bolezni. Odstotki, ki so bili določeni v letnih planih in po katerih so se stanovanjska sredstva skupne porabe za porabo v DO razporejala, so bili v zadnjih petih letih naslednji:

Leto	Odstotek
1983	1,5
1984	—
1985	1,5
1986	2,3
1987	2,3
1988	2,3

Sredstva se razporeja začasno ob periodičnih obračunih in zaključnem računu z določenim odstotkom glede na dosežen poslovni rezultat, saj je prioriteten vrstni red delitve čistega dohodka naslednji:

- del za OD iz živega dela,
- del za rezervni sklad,
- del za sredstva SP za stanovanjsko izgradnjo.

Razporejena sredstva za stanovanjske potrebe SP se praviloma koristijo po dokončni razporeditvi ob zaključnem računu, vendar se lahko po spremembah predpisov koristijo tudi med letom po začasnih razporeditvah ob periodičnih obračunih. V primeru izgube v naslednji obračunski dobi oziroma nadomestnemu čistemu dohodku za pokrivanje že koriščenih sredstev za stanovanjsko izgradnjo, je potrebno porabljena sredstva nadomestiti v breme poslovnega sklada. Ko organizacija zopet doseže pozitivni finančni rezultat, mora pri delitvi čistega dohodka najprej pokriti že porabljena sredstva za stanovanjsko izgradnjo in s tem odobriti poslovni sklad, ki se po določbah zakona ne sme nenamensko zmanjševati.

Začasno porabljena sredstva skupne porabe za stanovanjske potrebe v DO so v prvem trimesečju letošnjega leta znašale 46.336.745 din. Saldo na dan 31. 5. 1988 je znašal 52.001.573 din.

Glede na navedeno, so bili na predlog strokovnih služb na delavskem svetu sprejeti naslednji zaključki.

Pripravi se plan potrebnih sredstev za sanacijo samskega doma in ocena potrebnih sredstev za stanovanjska posojila. Na podlagi navedenih ocen in rezultatov poslovanja DO v prvem polletju, se izračuna kakšen odstotek sredstev bi bilo mogoče in potrebno odvajati za pokrivanje stanovanjskih potreb delavcev ter se predlaga ustrezna sprememba letnega plana.

Iz EAS in KSS

KAKO SI IZRAČUNAM OD?

Višina osebnega dohodka je odvisna od tega, katero delo opravlja posameznik v DO.

Delovna mesta se točkujejo. Za določena delovna mesta, so določene točke. Te točke so osnova za višino OD. Nato se mesečno obračuna število delovnih ur. Na mesec jih je povprečno 184. Vrednost točke v juniju je bila 3,45 din. Vsak delavec naše DO dobi pri mesečnem OD dodatek na delovne izkušnje (le-te delavec pridobi v Induplati ali pa v DO, kjer je bil prej zaposlen). Na vsako leto delovnih izkušenj pride 0,5 %, na stalnost v DO pa še dodatnih 0,25 %.

Pri koriščenju rednega in izrednega dopusta, OD ostane isti, tako kot če bi delavec v tem času delal.

Režijski delavci imajo pri mesečnem OD še 20% stimulacije, ki pa je (njena višina) odvisna od uspešnosti poslovanja celotne DO Induplati.

Nadaljevanje na 4. str.

Nadaljevanje s 3. str.

V proizvodnji, delavke in delavci dobijo OD po doseganju norme in dodatek na kvaliteto (do 4 %).

Ko zmnožimo:

$\text{število točk} \times \text{delovne ure} \times \text{vrednost točke} = \text{dobimo (skupaj z zgornjimi dodatki) BRUTO osebni dohodek}$. Od bruto OD se odšteje prispevki, ki so različni po občinah. Prispevki za mesec junij so znašali za Domžalsko občino 42,69 %, za Kamnik 41,90 % in za Ljubljano 44,08 % (ves čas govorimo o OD, ki smo ga prejeli 14. 7. 1988). Domžalska občina ima poleg tega še občinski samoprispevek. Delavci iz te občine zato odvajajo še 2 % od neto OD za ta samoprispevek. Od bruto OD se izračuna še dodatni prispevek solidarnosti, ki je v juniju znašal 0,03 %.

Tak OD, ki se mu odbijejo prispevki, se imenuje neto OD. Od neto OD se nato odbijejo članarine (za sindikat, za mladinsko organizacijo). Za malico prispevamo 310 din — sicer pa je vrednost malice 2.600 din.

Za prevoz na delo dobimo povrnjene prevozne stroške. Višina stroškov je odvisna od relacije.

Primer: Domžale (tja in nazaj) 900 din $\times$ 23 delovnih dni = 20.700 din. Od tega odštejemo lastni prispevek 20.700 din — 4.530 din = 16.170 din.

Lastni prispevek (za kritje stroškov prevoza na delo) je 1 % povprečnega OD SRS (452.903 din) v gospodarstvu in ta zneske 4.530 din v juniju.

B. R.

V juniju se je od DO Induplati poslovil njen dolgoletni direktor Srečo Bergant. Ob tej priložnosti so se od njega poslovili predstavniki družbenopolitičnih organizacij naše DO in mu zaželeli še veliko sreče in zdravja v nadaljnjem življenju.

Prodaja na kredit

Številni kupci in živahen promet pred našo prodajalno dokazujejo, da se je naša DO pravilno odločila, ko je uvedla prodajo na kredit. Zares čudno je bilo, da v naši trgovini tako dolgo niso prodajali na kredit. Proizvodi, ki so v trgovini na voljo kupcem so potrošno blago, za katerega se posameznik odloči po temeljitem premisleku. Sploh pa v teh hudih kriznih časih.

Prodajalki, Bredo Gorjup in Jano Drolc sem povprašala, kako teče prodaja na kredit. Povedali sta mi, da je trenutna založenost s šotori in pregradami dobra. Kupci največ jemljejo šotore na kredit. Najnižji znesek za posojilo je 200 tisoč dinarjev. Za znesek od 200 do 410 tisoč dinarjev odplačujejo kupci kupljeno blago v treh obrokih, nad 410 tisoč din pa v petih obrokih. Rekli sta, da so se ljudje dolgo čudili, ker ni bilo prodaje na kredit.

Povedali sta tudi, da kreditno poslovanje pomeni več dela s papirji in najrazličnejše izpolnjevanje formularjev. Stranka izpolni kreditno polo (na njej mora biti napisan trimesečni povprečni OD delavca). V trgovini pa nato preračunajo kreditne pole, napišejo dobavnico in izstavijo račun. Prodaja se je s takim načinom poslovanja povečala. So pa tudi problemi. Velike težave predstavljajo prospekti, saj so zastareli, novih pa ni. Kupci hočejo o izdelku čim več in čim boljše informacije. Zato je odvisno od iznajdljivosti prodajalk, kako kupcu predstavijo izdelek.

Poslovodja trgovine, Marija Malež mi je pojasnila, kako izračunavajo kredit. Povedala je, da so tudi upokoјenci kreditno sposobni. Kupec mora imeti toliko plače, da mu dve tretjini OD ostaneta za preživljanje. Primer: Če je OD 70 milijonov : 3 = 1/3 OD $\times$ 5 (če je pet obrokov).

Tretjino plače tako vzamejo za posojilo. Če pa posameznik ni kreditno sposoben, mora plačati razliko do kreditne sposobnosti. To razliko mu izračunajo v trgovini.

Na kredit se v naši trgovini lahko kupi vse, kar se prodaja. Sedaj je sezona za pregrade. Zanimivo je, da kredite v večini jemljejo moški. Maleževa meni, da je to povezano z montažo pregrad.

Povprašala sem naključne kupce, kaj mislijo o kreditnem poslovanju v naši trgovini. Takole so mi povedali, v glavnem moški sogovorniki:

Bojan Urh, ekonomist

»Nekajkrat sem že bil v tej trgovini. Mislim, da je prodaja na kredit, v današnjih časih, edina pametna poteza. Tako blago ne leži v skladiščih. Trgovci pa že znajo stroške vračunati v kredit.

Če bi se danes odločil za kakšen večji nakup, bi zagotovo gledal na to, da bi vzel tam, kjer so kreditni pogoji najboljši. V vaši trgovini so kreditni pogoji zelo ugodni. Kupil sem šotor. Tri mesece ga bom odplačeval. To mi popolnoma ustreza.«

Darko Kocjan, kemik

»Odločam se za nakup šotora. Nisem vedel, da ste uvedli prodajo na kredit. Po dolgem času sem zopet prišel v vašo trgovino. Če se bom odločil za kakšen šotor, ga bom vzel na kredit. Mislim, da so pogoji zelo ugodni. Tudi drugod običajno vzamem kredit, če kupujem večje stvari.«

Branko Novakovič, upokoјenec

»Večkrat pridem v to trgovino po kakšno malenkost. Zadovoljen sem s kvaliteto izdelkov. Vem, da ste uvedli prodajo na kredit. To je edino pametno.

Če bi kupil počitniško prikolico, bi potem pri vas vzel pregrado zanj. Seveda bi izkoristil kredit. Mislim, da so pogoji zelo dobri za kupca.«

David Pahor, dipl. ing. fizike

»Kreditni pogoji so zelo v redu. Drugače sploh ne bi mogel vzeti šotora. Ne pridem velikokrat v vašo trgovino. Toda letos potrebujem šotor. Cena se mi zdi zelo visoka, ampak pogoji za odplačevanje so zelo v redu. Mislim, da bi bile cene lahko še višje, glede na take kreditne pogoje. Če bi bil šotor npr. 90 milijonov in ne bi bilo kredita, šotora niti približno ne bi mogel kupiti.«

Marko Perme, dipl. ing. arhitekture

»Drugič sem v tej trgovini. Spet sem kupil pregrado, ker so mi prvo ukradli. Nisem je vzel na kredit, čeprav vem, da ste ga uvedli. Tudi pogoji so dobri. Vendar pa hitro potrebujem predprostor in nisem imel časa urejati stvari s papirji v službi.«

Marija Sitar, receptorka v govrilnici

»Prvič sem se odločila za kredit. Vzela sem šotor in ga bom odplačevala tri mesece. Kreditni pogoji se mi zdijo dovolj ugodni.

Mislim, da je dobro, da smo uvedli kreditno poslovanje. Če si nekdo na primer opremlja hišo, potrebuje med drugimi stvarmi tudi zavese. Le-te predstavljajo precej velik strošek in kredit v takem primeru pride zelo prav.«

B. R.

Ukrepi na področju zdravstvenega varstva v SRS

Vsak dan se soočamo z najrazličnejšimi ukrepi na vseh življenjskih področjih. Le-ti na žalost vse pogostejše delujejo na nas kot hladna prha. Takšno novost smo pričakali 1. julija letos, ko so pričeli veljati ukrepi v zvezi s koriščenjem pravic uporabnikov do zdravstvenih storitev oz. do socialne varnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom. Kljub temu, da smo bili z ukrepi seznanjeni preko najrazličnejših javnih medijev, povzemamo navodilo naslovne teme.

Skupščina zdravstvene skupnosti je sprejela ukrepe za prilagoditev programa zdravstvenega varstva v SR Sloveniji. Ukrepi so pričeli veljati in se uporabljati od 1. 7. 1988 do 31. 12. 1988. Prvi julij je bil tudi rok, ko so se revalorizirali zneski participacij, posmrtnin in nekaterih drugih doplačil za nadstandardne zdravstvene storitve.

Uporabniki zdravstvenega varstva v zdravstvenih skupnostih v SR Sloveniji imajo pravico do zdravstvenih storitev v enakem obsegu kot so ga imeli doslej na podlagi samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva. Nespremenjene so pravice do raznih zdravstvenih pripomočkov.

Z ukrepi so se spremenile obveznosti uporabnikov glede doplačil ob uresničevanju pravic do zdravstvenih storitev. Te obveznosti so od 1. julija naslednje:

1. za prvi kurativni pregled v enotah osnovne zdravstvene dejavnosti (brez zobozdravstva) — 4.000 din;

2. za ponovni pregled pri zdravniku v osnovni zdravstveni dejavnosti, vendar za največ tri preglede, ki sledijo prvemu — 2.000 din.

Pojem prvega obiska: to je vsak prvi stik občana z zdravnikom v koledarskem letu oziroma prvi stik zaradi nove diagnoze v koledarskem letu;

3. za obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev — 10.000 din;

4. za vsak prvi pregled v specialistično-ambulantni dejavnosti (ki vključuje tudi specialistično zdraviliško dejavnost) z napotnico zdravnika ali brez nje, če le-ta ni predpisana — 8.000 din;

5. za vsak ponovni obisk ali pregled pri zdravniku specialistično-ambulantne dejavnosti in zdraviliške dejavnosti, vendar največ za tri obiske, ki sledijo prvemu specialističnemu pregledu — 3.000 din;

6. za prvi obisk pri zobozdravniku v nočnem času med 22. in 6. uro — 2.400 din;

7. za storitve v zvezi z zdravljenjem zob (amputacije, polnjenja zalivke, kritja itd.) — 40 % cene storitve, opravljene s standardnimi materiali. Med te storitve ne sodijo storitve s področja ustne kirurgije, pregledi in ostala diagnostika zobnih in ustnih bolezni;

8. storitve snemne in fiksne zobne protetike — 60 % cene storitve, opravljene s standardno kovino in materiali;

9. čiščenje zobnega kamna — 400 din;

10. za storitve pri pripravi, izdelavi in izdaji zdravil in sanitetnega materiala (tudi galenskih preparatov) — 4.000 din;

11. za mehanična kontracepcijska sredstva, ki se ne predpisujejo na recept — 5.900 din;

12. za umetno prekinitev nosečnosti, ki ni medicinsko indicirana — 10.500 din;

13. za vsak reševalni prevoz pri nujni medicinski pomoči — 3.500 din;

za prevoz z rešilnim avtomobilom, ki ni nujen — 80 % polne cene, vendar največ 30.000 din po prevozu;

14. za oskrbni dan v bolnišnici ali zdraviliščih pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni — 8.000 din;

15. za oskrbni dan v bolnišnici ali zdravilišču pri večkratni hospitalizaciji, vendar za 60 dni v koledarskem letu — 4.400 din.

Za ponovitev prvega pregleda pri zdravniku splošne medicine, ki ni uporabnikov izbrani zdravnik, je potrebno od 1. julija dalje odšteti 6.600 din, za ponovitev prvega pregleda pri zdravniku v dispanzerju, ki ni uporabnikov izbrani zdravnik, pa 9.600 dinarjev.

Ko gre za novorojenca, dojenčke in predšolske otroke, participacije ni potrebno prispevati. Prav tako so le-te oproščeni učenci in študentje usmerjenega izobraževanja, ki niso v delovnem razmerju. Študentke in učenke niso dolžne prispevati participacije za kontracepcijska sredstva in za umetno prekinitev nosečnosti. Ta oprostitve velja tudi za upokoјence z varstvenim dodatkom in upokoјence, ki prejemajo najnižjo pokojnino za polno pokojninsko dobo.

V navodilu so opredeljeni tudi posamezni uporabniki ob uveljavljanju pravic do zdravstvenega varstva, ki jim ni mogoče določiti prispevka. Med drugim je navedeno, da je uporabnik upravičen do oprostitve doplačila k ceni zdravstvenih storitev, če stvarni mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 45 % čistega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, to je 121.950 din.

Na podlagi sprejetih ukrepov niso več oproščeni plačila participacije za prve kurativne preglede v osnovni dejavnosti in za zdravila ob prevzemu na recept uporabniki, stari 70 in več let ter osebe z najmanj 70 % telesno okvaro.

S sprejetimi ukrepi so spremenjene tudi nekatere pravice s področja socialne varnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom. Navodilo natančno opredeljuje te pravice, navede pa tudi doplačila za zobozdravstvene storitve.

Toliko torej o ukrepih. Na mnoge stvari lahko sami vplivamo, ob izbruhu obolenja pa ne moremo storiti prav nič. Pač — odpravimo se k zdravniku. Visoke participacije (posebno v zobozdravstvu) bodo izpraznile prenekateri žep. Ljudje so seveda nezadovoljni — kaj pa menijo strokovni delavci? O »vroči temi« sem se pogovarjala z dr. Kovač-Mohar Gabrijelo, zdravnico splošne prakse iz ZD Domžale, ki je povedala sledeče:

»Mnenja zdravnikov so pravzaprav deljena; nekako polovica letih s sprejetimi ukrepi soglaša, medtem ko jih druga polovica ne odobrava. Sama sodim med drugo polovico, kajti menim, da so s tem najbolj prizadeti ljudje z nizkimi osebnimi dohodki in upokoјenci. Starost že sama po sebi prinaša razne težave, bolezen pa stanje še poslabša. Ni redko, da je potrebno enemu samemu človeku predpisati več receptov hkrati. Zato sta tu omenjeni kategoriji prebivalstva najbolj prizadeti. S prispevnimi stopnjami se tudi večja socialna diferenciacija ljudi. Marsikdo, ki je zares bolan, bo sedaj premislil, ali naj se odpravi k zdravniku ali ne. Navedem naj samo en primer iz lastne prakse: 83-letni pacient je prišel k meni na pregled, in sicer zadnji dan v mesecu juniju. Zaradi različnih težav mu je bilo potrebno predpisati osem receptov. Povedala sem mu, naj gre po zdravila še ta dan, kajti naslednjega dne bodo participacije mnogo višje. Mož tega dne ni odšel po zdravila, pač pa naslednji dan. V lekarni so mu seveda povedali, koliko bo potrebno odšteti za vsak recept, zato zdravil ni vzel. Prišel pa je k meni nazaj z vprašanjem, katera zdravila najbolj nujno potrebuje, saj nima denarja, da bi plačal vse.«

Mojca: »Kot zdravnica ste tudi sami na udaru, kajti prav vi ste tisti, ki pacientu zaračunate participacijo. Kakšne so reakcije ljudi?«

Dr. Kovač-Mohar: »Večina ljudi reagira prizadeto. Četrtna pacientov se jezi nad nami, kajti prepričani so, da gre participacija naravnost v zdravnikov žep. Predvsem starejši se z visokimi prispevki ne morejo sprijazniti. Pacienti sedaj preštevajo število pregledov, kajti plačati je potrebno prvi pregled v koledarskem letu, nato pa še nadaljnje tri. V poplavi papirjev in obrazcev, ki jih je potrebno izpolnjevati, se tudi mi lahko »uštejemo« pri številu pregledov, zato moramo vse natanko zabeležiti v pacientovo kartoteko.

Manjšega obiska bolnikov zaenkrat ne beležimo. Kronični bolniki z določenimi obolenji so opravičeni participacije, kar pa je tudi prav.«

Mojca: »Reakcije so torej različne. Plačati ali ne — se vam je že kdaj dogodilo, da je pacient pobegnil, ne da bi plačal prispevek?«

Dr. Kovač-Mohar: »Dogodi se najrazličnejše. Pacient, ki se divje sprejeda plačila participacije, enostavno odide domov. Takemu po-

Nadaljevanje na 6. str.

Nadaljevanje s 5. str.

navadi pošljemo položnico na dom. Zgodi se tudi, da je pacient »hudo« bolan, celo tako hudo, da ga mora nekdo podpirati pri hoji. Po pregledu bi moral plačati prispevek, vendar ga višina tega nekako ozdravi, tako da brez pomoči odkoraka iz ordinacije. Nemalokrat se zgodi, da pacient nima zadostnega zneska denarja pri sebi, zato odide, rekoč, da se bo vrnil z denarjem. Vrne se seveda ne. Največkrat se plačevanju upirajo simulanti.

Na težave pri plačevanju participacije sem naletela tudi pri obiskih na domu, še posebno na deželi pri ostarelih ljudeh. Dosti je starostnikov, ki živijo na oddaljenih kmetijah sami, v slabih življenjskih razmerah in ob denarni stiski. Zdravnik bi svoj obisk moral zaračunati, vendar včasih glede na situacijo tega ne stori. Ob podobnih primerih je potrebno ravnati po vesti, pa četudi je to v nasprotju z raznimi sporazumi in pravilniki.

S težavami se torej soočajo tako strokovni delavci kakor tudi pacienti. Verjetno bo moralo preteči kar nekaj časa, da bomo »preboleli« takšno stanje. Za tovrstno obolenje pač ne bo treba plačati participacije.

MOJCA HABINC

Utrip v Induplati

Nemogoče je v tako velikem delovnem kolektivu vedeti vse o proizvodnji. Tisti v tkalnici ne vedo, kaj se dogaja v predilnici, Mokronog ne pozna dela in delavcev v Pečah in podobno. Ravno zato smo se odločili, da sami povprašamo o proizvodnji in dogodkih v posameznih obratih. S tem bi pripomogli k boljši obveščenosti vsakega delavca v Induplati o celotnem proizvodnem procesu. Take »spraševalno-radovedne« akcije bi izvajali vsakih nekaj mesecev. Pa tudi za tovarniški časopis je dobro, da čim več piše o utripu v tovarni in njenih oddaljenih obratih.

Oglasili smo se v obratovodstvih in povprašali obratovodje o trenutni situaciji v proizvodnji, o kadrovskih zadevah in o načrtih in planih za nekaj mesecev naprej.

SKRB ZA NATALITETO V PREDILNICI

Obratovodja Anton Ručigaj je povedal, da je proizvodnja zadnjih nekaj mesecev motena. Delo v proizvodnji ne poteka normalno. Vse te težave se pojavljajo zaradi pomanjkanja delovne sile. Delavcev manjka zato, ker je šlo v pokoj deset delavk. Dvanajst delavk je na porodniškem dopustu, tri pa se še pripravljajo, da bodo odšle domov zaradi srečnega dogodka. Posledica primanjkljaja delavk so mirujoči stroji. Trenutno ne dela predilni stroj C 25 (5,6). Dnevno pa z dela izostane približno deset delavk, zaradi zdravstvenih razlogov. V tem času sta dva delavca dala odpoved. Zaradi vseh naštetih kadrovskih težav, obratuje predilnica z najnuj-

nejšo zmogljivostjo. Delajo stroji, ki predelujejo prejo, ki jo za svojo nemoteno proizvodnjo potrebuje tkalnica.

»ČAKA NAS HUDA JESEN«

»Naša proizvodnja se neposredno navezuje na potrebe in proizvodnjo tkalnice. V bistvu tkalnica uravnava naše delo,« je na začetku najinega pogovora povedal Jože Gerbec, obratovodja pripravljalnice. Glavni dogodek, ki se je zgodil v pripravljalnici je pomemben za cel kolektiv. V juniju so namreč končali montažo novega snovala HA-COBE. Nova tehnologija pa odpira številne probleme.

Nadaljevanje na 7. str.

S SEJE KONFERENCE SINDIKATA

Na seji konference sindikata 15. 6. 1988 smo obravnavali aktivnosti v novih pogojih gospodarjenja. Sprejeti dogovori zahtevajo od vodstva delovnih organizacij, da podrobno seznanijo delavce s poslovanjem glede na sprejete ukrepe v mesecu maju. Poseben poudarek je potrebno dati obveščanju delavcev o problematiki delitve osebnih dohodkov.

Seznani smo se tudi z oceno poslovanja v letošnjem letu, ki jo je pripravil analitsko-ekonomski sektor glede vplivov sprejetih ukrepov na tekoče gospodarjenje.

Priprave na razširjeno sejo republiškega sindikata potekajo že dalj časa. Predlagali smo, da se vse pripombe, ki smo jih že posredovali Obč. sindikalnemu svetu Domžale, posredujejo na razširjeno sejo.

Sprejeli smo sklep, da konferenca iz svojih sredstev omogoči štirim otrokom naših delavcev, ki so zdravstveno in socialno šibki, letovanje v počitniški koloniji v Savudriji.

V mesecu septembru bomo praznovali 65-letnico delovne organizacije Induplati. DPO, strokovne službe in samoupravni organi se moramo dogovoriti, kako organizirati praznovanje. Ker finančnih sredstev ni veliko, bi organizirali vsaj kulturno in športno prireditev. Če bo možno, bomo priredili družabno srečanje.

Marica Jerman

ŠOLARJI SO SPET MED NAMI

Ko je konec pouka, za marsikaterega šolarja to ni začetek brezskrbnih počitnic. Študentski servis se napolni z mladimi, ki čakajo na delo. Velikokrat jih je preveč za delo, ki je na voljo v počitniških dneh. Zato se mladi znajdejo po svoje. Sami povprašajo za možnost počitniškega dela v bližnjih delovnih organizacijah ali pa poiščejo pomoč v DO, kjer so zaposleni starši. Lažje gre, če je kdo štipendist delovne organizacije. Prednost ima pred ostalimi iskalci počitniškega dela.

Solarji pa se ne zaposlijo zato, ker med počitnicami ne bi imeli kaj pametnega početi, ampak je vzrok za delo v poletnih mesecih največkrat denar za morje, za tiste, ki razmišljajo daleč naprej pa tudi knjige za novo šolsko leto, že dolgo željena obleka, čevlji ali pa kolo in še bi lahko naštevati.

Tudi v Induplati smo tako kot vsako leto zaposlili mlade šolarje. Tako se je že precej nizka starostna struktura zaposlenih, ob prihodu učencev, še znižala.

Poiskala sem nekatere izmed njih in takole so mi odgovorili na moja vprašanja:

Jana Bergant, Srednja ekonomska šola

»Stanujem v Mengšu. Končala sem osnovno šolo, jeseni pa bom začela hoditi v Srednjo ekonomsko šolo v Kamniku. Prvič delam med počitnicami. Kar malo mi je dolgčas. Nisem še navajena. Radio, ki ga med delom poslušam, mi pomaga, da osem ur prej mine. Na delu nisem preveč utrujena. Poprimem tam, kjer me potrebujejo. S sodelavkami se dobro razumem. Tudi malica je dobra. Delam od 27. junija in bom tu do remonta. Tudi nekateri moji vrstniki v tem času delajo.

Delam zato, da bom zaslužila za knjige in za morje. Letos bom na morje odšla v Pulo ali pa na otok Krk. Tega še ne vem.

Jana Bergant, konfekcija Radomlje

Nadaljevanje na 7. str.

Nadaljevanje s 6. str.

Gerbec je povedal, da bodo težave nastopile, ko bo zmanjkalo preje Nm 34/2 barvasti dralon za snovanje markiz. Barvalna partija z Espe vsebuje 715 križnih navitkov ene preje. Z nabavo novega snovala, ki ima cevčnico za 560 niti, se lahko posnuje samo polovica Sulzer kompleta. Ker pa ima Sulzer v kompletu dva valja, mora za vsako polovico vzeti svojo partijo z Espe. S tem pa se povečuje število partij v pripravljalnici. Težava je tudi v tem, da je dralon bolj voluminozen, saj pride iz deklarirane številke NM 34/2 na Nm 30/2. Zato se bo vse, kar je ostalo od partije, uporabljalo za votek.

Marsikdo se bo vprašal, zakaj ne povečajo križnega navitka. Jože Gerbec je povedal, da to ni mogoče zaradi dobrega obarvanja preje. Dralon je izredno »živ« material in »leze«, kar je verjetno posledica premajhnega aviviranja pri barvanju. Vse kaže, da bo potrebno pripraviti še enkrat toliko barvane preje.

Velik problem so tudi vse spremeljajoče dejavnosti (voziček, dvigalo za transport valja, skladišče za sulcer osnovne valje, stojalo za sulcer osnovne valje), ki še niso pripravljene. Primanjkuje jim tudi transportnega prostora za zaboje s prejo. Obratovodja je še povedal, da jih je v pripravljalnici trenutno zaposlenih 63 delavcev. V dveh mesecih je v pokoj odšlo 5 delavcev, ena delavka pa je dala odpoved.

Najmanj 55 delavcev je potrebno v pripravljalnici, da stroji redno obratujejo, brez rezerve. Povedal je, da je preveč delavk, ki delajo

samo dopoldne. Tako nekateri stroji popoldne stojijo. Novih delavcev pa v tem času niso zaposlili. Dodal je še, da bo z izolacijo Picanol statev prišlo do zmanjšanja navijanja votka na votkovnih avtomatih Schweiter.

Med kolektivnim dopustom bodo tekle brezčolnične statve, zato bodo v pripravljalnici navijali osnovo za Somet in dostavljali nove votke. V času remonta bodo opravili tudi dela okoli novega stroja. Oprali bodo tla in jih dvakrat premazali z laneninim oljem.

Jože Gerbec je najin pogovor zaključil s stavkom, ki sem ga uporabila za naslov tega pisanja.

PONOČI PRIMANJKUJE DELAVCEV

V oplemenitilnici delajo po planu. Obdelujejo tisto, kar predhodno naredijo v tkalnici.

»Postopek je vedno isti,« je povedala Katja Kham, obratovodkinja oplemenitilnice. Povedala je tudi, da imajo v obratu težave v nočni izmeni. Za nočno delo primanjkuje delavcev. Novih delavcev pa ne morejo zaposliti. Nekaj jih je odšlo v pokoj, nekaj fantov pa na odsluženje vojaškega roka.

Po dolgem času imajo to leto spet težave pri nabavi barv in kemikalij. Večkrat jim zmanjka teh surovin, zato imajo (z nabavo novih, drugačnih) v kemijskem laboratoriju veliko dela, da naredijo nove recepture, na katere je včasih potrebno čakati.

Obratovodkinja je tudi povedala, da imata oba stroja za barvanje

preje veliko večje zmogljivosti, kot pa jih običajno koristijo. Na obeh strojih, bi lahko v izmenah pobarvali milijon štiristisoč kilogramov barvane preje, sedaj pa pobarvajo od 325 tisoč do 384 tisoč kilogramov. Taka količina barvane preje zadošča proizvodnji.

Remont v oplemenitilnici je vedno v juliju, saj so odvisni od kotlarne in njene pare. Posebnost letošnjega remonta je bilo popravilo stroja Artos. Prvič odkar ta stroj obratuje, so pri njem odmontirali ožemalne valje fularda in jih poslali na brušenje. To popravilo valjev je bilo potrebno zato, ker so bili valji neenakomerno obrabljeni, kar se je seveda poznalo tudi na blagu.

TKALNICA OBRATUJE S POLOVIČNO ZMOGLJIVOSTJO

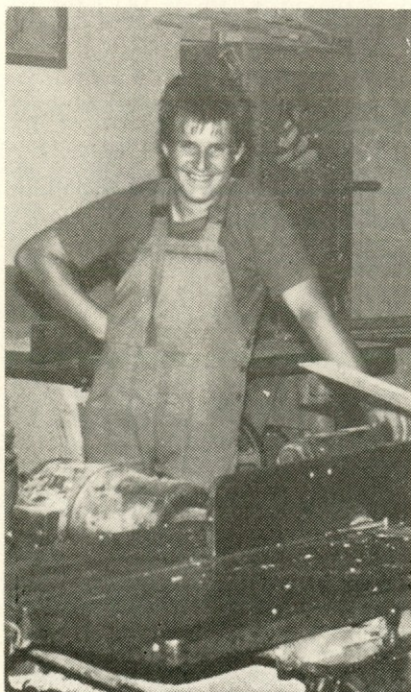
Že na dvorišču lahko vidimo, da se v tkalnici dogajajo velike spremembe. Kar nekaj časa je že poteklo, kar so stare statve odpeljali na odpad za staro železo. Obratovodja Janez Kotnik je povedal, da proizvodnja v tkalnici poteka dokaj normalno. Iz tkalnice so umaknili 50 strojev. Zato je trenutno proizvodnja manjša.

Že prej je v povprečju stalo 30 tkalskih strojev, ker je primanjkovalo tkalk. Ko so odstranili teh 50 strojev, je le nekaj delavcev ostalo brez dela. Fante so premestili v predilnico, nekaj delavk je dalo odpoved. Nimajo viška delovne sile.

Proizvodnja je zaradi montaže novih statev skrčena na najnižji

Nadaljevanje na 8. str.

Nadaljevanje s 6. str.

Simon Jemec, mizarska delavnica

Simon Jemec, Srednja kovinar-ska šola

»Že aprila letos, sem bil tu na praksi. Sem študent Induplati. Tovarno že kar dobro poznam.

Lani med počitnicami sem delal v Slovenijalesu. Delo tu ni težko. Navadil sem se zgodaj vstajati. Delam že od 1. julija in bom ostal ves mesec. Na začetku sem delal na dvorišču, sedaj pa sem v mizarski delavnici.

Na počitniško delo sem prišel zato, da bom zaslužil nekaj denarja. Porabil ga bom za knjige in oddih v Čateških Toplicah.

Ko se bom izučil, bi rad postal vzdrževalec v tej tovarni.«

Simon Zupan, Srednja kovinar-ska šola

»Prvič delam med počitnicami. V Induplati sem prišel zato, ker imam tu štipendijo pa tudi blizu stanujem.

Navajen sem zgodaj vstajati, zato mi ni prehujo hoditi na delo. Nikoli mi ni dolgčas. Sodelavci so me naučili variti. Vesel sem, saj tudi v šoli pogrešam več praktičnega pouka. Prišel sem 1. julija. Delal bom ves mesec. Zaposlen sem kot transportni delavec, ta teden pa delam v varilnici.

Na morje grem avgusta, zaslužek pa bom porabil za nakup varilnega aparata. Ko bom končal šolo, bi rad postal monter vodovodnih naprav.«

Simon Zupan, varilnica

Nadaljevanje na 8. str.

Nadaljevanje s 7. str.

asortima. Kot primer je povedal, da markize tečejo na desetih strojih, lahko pa bi na dvajsetih. Vse količine masovnih artiklov so prepolovljene. To je bilo (zaradi investicije) predvideno že v letnem planu, tako da izdelkov ne primanjkuje.

Število delavcev v tkalnici se je zmanjšalo. Prej jih je bilo 215, sedaj pa jih je zaposlenih 195. V zadnjih mesecih je osem delavk odšlo v pokoj. Trije so dali odpoved. Nekaj pa so jih premestili. Problem s pomanjkanjem kadrov bo nastal, ko bo nekaj delavk odšlo na porodniški dopust.

V času kolektivnega dopusta so namestili nove statve. Po opravljeni montaži bodo preselili statve iz predilnice. Bivša ATR tkalnica bo nato obratovala v treh izmenah. Potrebno bo razporediti delavke na tri izmene. Tako izmensko delo bodo uvedli zato, da bodo nadoknadili prejšnji izpad proizvodnje in zaradi amortizacijske dobe novih statv.

»Vsa proizvodnja bo dobro tekla, če bo preja dobra,« je na koncu dodal obratovodja Kotnik.

ČETRTRA TRGOVINA INDUPLATI — V NOVEM SADU

»Najhujše je za nami. Telefoni ne zvonijo neprenehoma. Tudi naval v trgovini ni več tako velik,« je povedala Anica Lajevac, vodja maloprodaje v naši DO. Proizvodnja je letos zamujala z izdelavo predprostorov, zato je vladal v trgovini nekaj časa kaos. Kupci so nenehoma spraševali po naročenih izdel-

kih. Ko pa so pregrade in šotori prispeli, se je za prodajalke začelo garaško delo. Na dan so »pridelale« tudi do 6 milijard gotovine. Samo v juniju so ustvarili 60 milijard (starih) prometa. V naši, jarški prodajalni že teče prodaja na kreditne kartice, kar delavkam precej olajša delo. Kupci lahko plačajo kupljeno blago z American ali Evrocard karticami. Najmanj dve obliki kreditnih kartic pa bodo še uvedli.

Velika novost, ki zadeva malo-prodajo, pa tudi celo delovno organizacijo, je otvoritev prodajalne v Novem Sadu. Do sedaj so izdelke Induplati prodajali v Jaršah, Sarajevu in Beogradu, po novem pa tudi v Sportskom poslovnem centru Vojvodina v Novem Sadu. Ta športni center je zelo velik in zelo lepo urejen. Center so v zadnjem času povečali, zaprli in uredili še nekaj površin, prostore pa bodo oddajali v najem. In v enem takem najemniškem prostoru bo naša nova trgovina. Za prostor bo potrebno plačevati mesečno najemnino (za razliko od trgovine v Sarajevu in Beogradu). V novi trgovini se bo prodajal ves proizvodni program Induplati. Prodajalna v Novem Sadu pomeni in kaže na nadaljnji razvojni koncept naše DO in širitev trgovinske mreže. Lajevčeva meni, da je odločitev vodstva Induplati dobra in da se s tem uresničuje koncept — čim več prodanega blaga prek lastnih trgovin.

Pri taki dejavnosti kot je prodaja končnih izdelkov, je izrednega pomena ekonomska propaganda.

»Tej pa pri nas posvečamo premalo pozornosti,« je nadaljevala Anica Lajevac. Šotore je izredno

težko prodajati brez prospektov in samo s skicami. Kupec zato nima prave predstave o izdelku. Prospekt, ki obstaja pa je zastarel in ne vsebuje več modelov, ki so danes na prodaj v naši trgovini.

OBISKALA SEM OBRATE KONFEKCIJE V RADOMLJAH IN SE POGOVARJALA Z OBRATOVODKINJO

Trenutno proizvajajo v obeh obratih šotore za posebne namene. Taka sočasnost povzroča manjše motnje v produkciji teh šotorov. Namreč, kar precejšnje število faz se izdeluje na posebnih šivalnih strojih — avtomatih in za vsako tako fazo obstaja le en šivalni stroj, kar sicer povsem zadostuje. Zaradi enake proizvodnje v obeh obratih prevažajo šotorske dele iz obrata brez avtomatov v obrat z avtomati na izdelavo določene faze in tako nastaja motnja. Prevoz se še vedno bolj izplača, kot če bi uporabili nadomestni enoigelnji stroj, ker bi kvaliteta in količina močno padla.

Drugače pa proizvodnja poteka relativno normalno. V tem času sta se upokojili dve delavki, štiri delavke so na porodniški. Ena delavka je izstopila, ker je dobila službo bliže domu. V Radomljah potrebujejo še nekaj šivilj. Nekaj šolarjev so že imeli na počitniškem delu. Ostali so do remonta, potem pa so prišli novi. V času kolektivnega dopusta bodo mehaniki in električarji opravili precej dela, katera ni mogoče opraviti v polnem obratovanju strojev. To bo temeljit

Nadaljevanje na 9. str.

Nadaljevanje s 7. str.

Renata Gorjup, ekonomski tehnik (II. letnik)

»Stanujem v neposredni bližini tega obrata v Radomljah. Praktično sem sosed obrata. Prej še nikoli nisem delala v Induplati. Lansko leto sem med počitnicami delala v Slovenijalesu, letos pa sem sklenila poskusiti v Induplati.

V obratu težke konfekcije opravljam najrazličnejša dela: režem gurte, označujem velike okvirje pri šotorih in podobno. Če dolgo časa delam isto delo, mi postane dolgčas.

S sodelavkami se dobro razumem. Pomagajo mi in mi razložijo in pokažejo, kako se kakšno delo opravi. Delala bom do kolektivnega dopusta. Obrat se mi zdi v redu. Lepo je urejeno. Ne bi pa se zaposlila tu, ker se mi zdi delo preveč težko. Popoldne sem zelo zaposkana, ker zjutraj zgodaj vstajam.

Delam zato, da si bom z zasluženim denarjem lahko kupila nekaj oblek. Nekaj plače bom porabila za praznovanje rojstnega dne, ki ga bova pripravili skupaj s prijateljico.

Renati, ki je ravno tisti dan praznovala svoj 16. rojstni dan, sem zaželela vse najboljše, potem pa sem se ji zahvalila za pogovor.

MORJE IN TOPLICE — RAJ ZA OKREVANCE

Vsako leto gre skupina naših delavcev na okrevanje. Lahko izbirajo med morjem in toplicami, kar jim bolj ustreza. Nekateri so na okrevanje napoteni iz zdravstvenih razlogov, drugi pa imajo za seboj tako dolgo delovno dobo, da so si enostavno zaslužili, da jih delovna organizacija za nekaj dni pošlje na oddih. To leto so delavci lahko izbirali med Umagom (naš počitniški dom) in Čateškimi Toplicami. Ker je taka oblika okrevanja precej draga zadeva, in si jo delavec težko privoščiti na lastne stroške, je zelo prav prišel počitniški dom v Umagu. Tisti v Čatežu pa so koristili še predsezonske cene, tako da stroški niso bili previsoki niti za DO.

Poiskala sem nekatere izmed njih in jih povprašala o vtisih z okrevanja. Vsi so bili navdušeni pa tudi lepo zagoreli, tako da so se že po barvi kože krepko ločili od ostalih delavcev. Kaj so mi povedali, si v nadaljevanju preberite sami.

Draga Zalokar, predilnica

»Še nikoli prej nisem bila v toplicah. Imam trideset let delovne dobe in vesela sem, da sem bila

med tistimi, ki jih je DO letos poslala na okrevanje.

Zjutraj smo že ob sedmi uri hodili na zajtrk. V jedilnici so nas na mizi čakali lepo urejeni pogrinjki. Lahko si izbiral med številnimi dobrotami in si popolnoma sam sestavil jutranji obrok. Presečena sem bila nad številnimi vrstami kruha.

Po zajtrku smo odšli plavat v notranji bazen, ker je zunaj preveč pihalo. Voda je bila precej topla, kar mi ni bilo preveč všeč. Zato sem v vodi ostala največ eno uro, potem pa sem se sončila. No, potem smo odšli na kosilo. Po kosilu smo počivali in brali.

Popoldne smo se kopali v zunanjem bazenu. Kdaj pa kdaj smo tudi zapeli ob bazenu. Res smo se dobro razumeli.

Po večerji smo običajno odšli na sprehod. Navdušena sem bila nad hotelom in zelo lepo urejeno okolico. Tudi osebe je bilo zelo prijazno. Če je bilo slabo vreme, smo gledali televizijo. Vsak torek in četrtek smo se lahko udeležili piknika v naravi. V Toplicah je gostoval tamburaški orkester in nekaj

Nadaljevanje na 9. str.

Nadaljevanje z 8. str.

servis vseh šivalnih strojev v obratih Mengeš, Peče, Radomlje, Mokronog, postavitev električnega razdelilnika na strop v konfekciji Peče, montaža napeljave za zrak pod pritiskom v obratu Mengeš. Obljubljena jim je montaža električnega razdelilnika na strop v konfekciji Radomlje. Z ozirom na obsežnost dela bo to delo opravil zunanji izvajalec. To montažo planirajo in čakajo že vrsto let in če res pride do realizacije bo opravljeno veliko, koristno delo v prid proizvodnje same.

3 do 4 dni kolektivnega dopusta bodo nekatere delavke še prihajale na delo, in sicer zaradi temeljitega čiščenja obratov, mazanja tal, pomivanja oken, garderob, sanitarij, tako da bo začetek nove sezone šotorov prijetnejši.

Na koncu je obratovodkinja povedala, da čeprav teče proizvodnja dokaj normalno, si še želijo nekatere pripomočke, s katerimi bi si bistveno olajšali delo in dvignili proizvodnjo. Na prvo mesto teh pripomočkov je postavila industrijski likalnik na paro za likanje prtov in garnitur, posebej še prtov s čipko. Prte izdelujejo naši kooperanti na domu, likajo in pakirajo jih v obratu notranje opreme v Mengšu in je potreba po takem likalniku močno izražena. Obratovodkinja je še pripomnila, da so izgledi za nabavo le tega obetavni. Od ostalih potrebnih naprav bi bila zelo zaželjena in uporabna »štanca« za izsekavanje ojačanj različnih dimenzij in oblik, katerih je na šotorih kar precej.

Nadaljevanje z 8. str.

pevskih zborov. Več je bilo prireditve, ki so nam gostom krajšale čas.

Takoj bi šla še enkrat na tak oddih. Res sem se spočila. Ne vem, če mi bo še kdaj tako lepo.»

Ema Korošec, pripravljalnica

»Trideset let sem že v službi, prvič pa sem bila na okrevanju. Odšla sem na morje v Umag, kjer imamo naš počitniški dom. Vseh okrevancev nas je bilo sedem. Ves čas smo imeli lepo vreme.

Zjutraj smo zajtrkovali, nato smo šli na kopanje, po kopanju in sončenju smo lačni planili na kosilo, po kosilu smo počivali in se nato popoldne spet kopali. Kmalu je bila večerja in po večerji sprehod, nato pa spanje. Tak je bil naš običajni dnevni red.

Okolica je bila lepa, ker je bilo še vse zeleno. Trava ni bila ožgana od sonca. Zvečer se je prijetno shladilo, tako da smo dobro spali. Le komarji so nam nagajali. Včasih smo vzeli pot pod noge in se odpravili v Umag. Ogledali smo si novo veleblagovnico in kamp v Umagu. Osebeje v domu je bilo prijazno. Hrana je bila dobra pa tudi

NAROČIL JE PREVEČ

Zasuti z naročili so tudi v obratu kovinskih konstrukcij v Radomljah. Obratovodja Miha Požar je povedal, da trenutno delajo ogrodje za domače pregrade. Pesti jih hudo pomanjkanje aluminijastih cevi, zato uporabljajo jeklene. Obenem delajo tudi za izvoz. »Aluminij in cevi iz tega materiala so se po ukrepih ZIS neverjetno podražile. Naša tehnologija pa vsa temelji na tem materialu. Pri jeklenih cevah so težave že na začetku, ko npr. nimamo žage za rezanje takih cevi. To pa je bistveno.

Naša proizvodnja ni tekoča, to pa zato, ker nabava materiala ni usklajena. Veliko lažje bi delali, če bi material prihajal enakomerno. Do kolektivnega dopusta smo opravili dodatno naročilo za nemško firmo DWT. Trenutno nam kadra ne primanjkuje. Štirje fantje so pri vojaki. Prvi teden kolektivnega dopusta smo delali. Pakirali smo šotore.

Do konca leta imamo več kot dovolj dela. Že septembra oziroma oktobra bomo začeli izdelovati ogrodja in šotore za nemškega naročnika, za naslednjo sezono,« je končal obratovodja Požar.

ČAKAJOČ NA KOLEKTIVNI DOPUST

Poklicala sem obrat v Mengšu in oglasila se je Marica Šunkar. Ko sem razložila namen svojega klica, mi je prijazno odgovorila na vprašanja.

veliko je je bilo. Mislim, da je dom potreben manjših popravil — morali bi obnoviti postelje.

Na morju sem se dobro spočila in si nabrala moči za ta tri leta, ki jih še imam do pokoja. Še bi šla v Umag.»

Ivanka Pivec, pripravljalnica

»V Induplati delam že 32 let in zaslužila sem si oddih v Čateških Toplicah. Nikoli pa nisem mislila, da me bo tovarna poslala na tako prijeten »oddih«. Deset dni v Toplicah je bilo enkratno. Hrana je bila odlična in lepo pripravljena. Vsak dan smo se kopali in hodili na dolge sprehode. Večkrat sem že bila v teh Toplicah, ko sem obiskovala mamo. Vem, da je to precej draga zadeva. Sama si tega oddiha ne bi mogla privoščiti. Sedaj se počutim bolje in lažje delam.«

Pavla Štebe, tkalnica

»Prvič sem bila med tistimi, ki so to leto odšli na okrevanje. Hrana v domu je bila okusna, osebeje prijazno in postrežba dobra. Veliko sem plavala in hodila na sprehode. Tudi brala sem dosti. Na morju smo bili ob takem času, da je bilo še vse zeleno. Lahko smo počivali na zelenici pred domom. Morje mi

Povedala je, da v njihovem obratu na enem oddelku šivajo spalne in notranje prostore za šotore. Le-te potem pošljejo v Mokronog in Radomlje, da lahko z njimi opremijo šotore. Šivajo tudi pošne in denarne vreče ter velike in majhne vreče za šotorske kline.

V zadnjem času so se upokojile tri delavke. Zaposlili so enega mehanika. Drugih sprememb ni bilo. S surovinami so dobro založeni, tako da materiala ne manjka.

Na drugem oddelku pa mi je Kristina Pungčar, mojstrica šivalnice povedala, da delajo prevleke za stole in šivajo prte. Ta izdelek bodo delali vse do konca septembra.

Delavke se dobro počutijo, vse skupaj pa so komaj čakale na kolektivni dopust. Materiala za izdelke imajo dovolj pa tudi hujših okvar na strojih ni bilo.

V MOKRONOGU — ENA DELOVNA SOBOTA VEČ

Po telefonu sem se pogovarjala z obratovodjem Stanetom Štihom, ki mi je povedal, da trenutno izpolnjujejo naročilo nemške firme DWT. Šivajo tudi pregrade.

Ker so imeli zelo veliko naročil, so delali celo za praznik — 4. julija. Vsak obrat je delal eno soboto več, da so tako izpolnili plan. Do kolektivnega dopusta pa so končali dodatna naročila firme DWT.

V Mokronogu je zaposlenih 77 delavcev. V zadnjih mesecih se nobena delavka ni upokojila, tudi novih niso dobili. Sedem delavk pa pričakuje naraščaj.

Nadaljevanje na 10. str.

je bilo zelo všeč. Rada vidim, da je voda nizka, da je na dnu mivka in da ni ježkov.

Že od prej dobro poznam Umag. V mesto sem se odpeljala zato, da bi si ogledala nov nakupovalni center. Obvestilo o tem, da so ga že odprli, sem videla že na televiziji.

Takoj bi še enkrat odšla na morje. Počutim se bolje in tudi roka me ne boli več.»

B.R.

IPI PREJICA

Zadnje čase večkrat zmanjka elektrike. V Induplati zavlada tišina, stroji stojijo, delavci si za nekaj minut oddahnejo. Vstop v tovarno pa v tem času skoraj ni mogoč. Naši vratarji napnejo močgane in se trudijo izumiti patent, da bi se vhodna vrata zapirala in odpirala sama tudi v primeru, ko zmanjka elektrike. V tem primeru je dobrodošel vsak mimoidoči delavec, ki z lastno močjo le odpre vrata, da lahko tovarnjaki zapelejo na dvorišče. Inovacija na temo: »Kako zapirati in odpirati vhodna vrata, ko zmanjka elektrike?«, bi bila zelo dobrodošla.

Nadaljevanje z 9. str.

Med remontom so temeljito očistili vse stroje. Po njem pa začnejo delati za izvoz — že za naslednjo sezono. Kot zanimivost (in dokaz pridnosti) mi je obratovodja Štih povedal še tole:

če imajo ves material pri roki, naredijo na dan:

šotor NAPOLI 1 — 160 komadov na dan,

pregrade JADRAN — 100 komadov na dan.

MIRNI DNEVI V OBRATU PEČE

Delovni dnevi v Pečah so si podobni kot jajce jajcu. Predelavka Marija Peterka mi je povedala, da šivajo šotorska krila. Te proizvode imajo na programu vse tja do oktobra. V času obiska v tem obratu, je bilo zaposlenih 33 delavk, tri delavke pa so bile na porodniškem dopustu. Sodelavka Milena Cigula je v maju rodila deklico Tjašo. Velik dogodek je bil, ko je dojenčka prinesla pokazat v službo.

Predelavka je tudi povedala, da je norma pri šotorskih krilih dobra in da delavke pridno delajo. Lažje je šivati šotorska krila kot pa šotore, saj je pri teh previsoka norma.

Vse so nestrpno čakale na kolektivni dopust. V času remonta so prvič, kar obstaja obrat, temeljito očistili šivalne stroje.

B. R.

VSAK ROD MLADIH JE VEČJI KOT NJIHOVI STARŠI

Pojav so najprej opazili v Združenih državah, kjer so bili otroci priseljencev zvečine večji od svojih staršev. To naraščanje telesne velikosti je bilo posebno očitno v 50-tih letih. Če je človek tedaj obiskal družino evropskih priseljencev, so starši navadno morali dvigniti roko, da so pokazali svojega sina ali hčer. Pojav je mogoče pojasniti preprosto.

Sleherni rod ameriških otrok je dobival prehrano, ki je bila bolj uravnana, kot pri prejšnjem rodu. Zato so bili otroci vedno višji, lepši, močnejši. Ko se je izboljševanje prehrane v Združenih državah nekaj let po prvi svetovni vojni ustalilo, se je ustavilo tudi naraščanje telesne višine pri otrocih.

Ta pojav so opisali raziskovalci tudi pri nas in so ga prvič opazili v 60-tih letih, postal pa je izrazitejši v 70-tih letih. V Združenih državah se je naraščanje telesne višine že v 60-tih letih ustavilo in predvidevamo, da se bo ustavilo tudi pri nas.

(Iz knjige Dr. Miha Likar — Ljudje pravijo o zdravju)

P. S.:

Sprašujemo se, kako veliki bodo naši otroci čez deset let, če bomo preživeli krizo!

(uredništvo)

Dovolj časa za hobije in vnuke

Tudi za to številko našega časopisa sem pripravila pogovore z našimi upokojenci. Precej težje sem jih našla kot tiste v prejšnji številki. Večina tistih, ki so izpolnili pogoje za pokoj ali pa so se odločili, da so dovolj delali, se je upokojila v mesecu maju in juniju. Le redki so se za ta korak odločili v kasnejših mesecih. Pa vendarle. Predstavljam vam tri, ki so po dolgih letih dela odšli v zaslužni pokoj. Da tudi doma ne bodo držali križem rok pa je tako in tako že znano. Da je le zdravje dobro pa so naši dedki in babice še kako živahni.

MARIJA DOLINAR, konfekcija Peče

Peče so idilična vasica nedaleč ven iz Moravč. Center Peč sestavlja trgovina, obrat konfekcije Induplati in cerkev s pokopališčem. V obratu Induplati je zaposlenih nekaj čez trideset delavk.

Marija Dolinar, konfekcija Peče

Med njimi je tudi Marija Dolinar, ki je konec junija odšla v pokoj. Kako so potekali njeni zadnji dnevi na delovnem mestu, sem jo povprašala kar na mestu samem.

»Zaposlila sem se 1973 leta, ko so odprli ta obrat v naši vasi. Ženske smo bile zelo vesele, da smo lahko hodile v službo kar v domačem kraju. Vem, da so se nekatere prej vozile zelo daleč. To je bil res velik dogodek za nas.

Ko so obrat Induplati odprli, smo ženske najprej odšle na izpopolnjevanje v Jarše. Dva meseca smo se učile šivati šotore in izdelke, ki jih pač izdeluje Induplati. Septembra pa se je začelo zares. Preselile smo se v to hišo, kjer je bila prej šola.

Prvih sedem let službe, sem bila vodja izmene, potem pa sem zaprosila za delo na šivalnem stroju, kjer sem nato delala do teh zadnjih dni. Hitro sem se navadila na delo, saj sem do svoje zaposlitve šivala doma.

Sodelavke se med seboj dobro razumemo. Smo kot ena velika družina. Vsak najmanjši dogodek je za nas pomemben in zanimiv. Med delom se pogovarjamo o vsem

mogočem. Peče so majhen kraj, zato običajno vemo za vse dogodke, ki so se zgodili.

Rada se bom spominjala let, ko sem bila v službi. Stanujem v neposredni bližini obrata, zato bom lahko večkrat obiskala dekleta. Doma mi pa ne bo dolgčas. Vedno si najdem delo. Še naprej bom šivala, pa tudi pletem rada.

MARIJA NARAT, vodja skladišča gotovih izdelkov

»Zelo težko se poslavljam. Dolgčas mi bo po sodelavcih. Letos teče dvaintrideseto leto, kar sem v Induplati. Prej sem bila nekaj let zaposlena v Svilanitu. Ko sem prišla v Induplati sem najprej delala v tkalnici. Delala sem na dveh strojih, ko pa so odprli ATR tkalnico pa na štirih. V tkalnici sem ostala sedem let. Delovno mesto v tkalnici sem zamenjala nato z adjutirno in tudi tam ostala sedem let. Spominjam se, da nas je bilo v tem oddelku zaposlenih pet ali šest delavk, obdelale pa smo v eni izmeni tudi trideset tisoč metrov blaga. Res smo bile zagnane.

Marija Narat, skladišče gotovih izdelkov

V skladišču sem delala šestnajst let. S sodelavci smo bili res zelo povezani. Medtem se je zamenjal že skoraj ves kader. Vedno smo se dobro razumeli.

Danes se ne dela več tako intenzivno kot včasih. Spominjam se, da smo delali od 12 do 16 ur in tudi

Nadaljevanje na 11. str.

Nadaljevanje z 10. str.

vse sobote. Kadar smo morali izpolniti naročilo, smo delali tudi ob nedeljah. Tudi ponoči sem delala. Imeli smo organizirane sindikalne izlete. Na začetku, ko sem prišla v Induplati smo imeli za malico topli obrok. No, potem smo lahko malico kupovali v baraki na dvorišču. Danes je malica zelo dobro organizirana. Vsem okusom se pa tako in tako ne da nikoli ustreči.

Danes tudi ni več prave odgovornosti do dela. Vem, da včasih sploh nismo smeli ustavljati stroja zaradi pitja kave in podobno. Stroj je moral teči neprekinjeno. Mislim, da bi se vsak moral zavedati, da je delo kruh. Sploh pa v teh težkih časih. Plač danes ali pa v preteklosti nikakor ne morem primerjati.

Cez poletje se bom preselila na morje. Doma imam veliko dela s hišnimi opravili. Pa tudi dva vnuka imam. Dolgčas mi ne bo. Da bom le zdrava pa bom še veliko naredila.

IVAN OŠTIR, kotlarna

»Pred pol leta sploh še nisem mislil, da se bom upokojil. Vendar sem dovolj star, zato sem se odločil, da grem. Ves čas se govori o podaljšanju delovne dobe, sam pa sem že dovolj dolgo delal.

V Induplati sem prišel 1955 leta. Najprej sem delal v predilnici, nato sem šel med transportne delavce. Najdlje sem ostal v kotlarni. Vedno sem delal v treh izmenah. V začetku je bilo težko, potem pa sem se navadil.

Včasih je bilo dosti bolj naporno. Vse smo delali ročno (kurjenje, dovoz premoga). Imeli smo izmene po 12 ur in potem 24 ur prosto. Tako sem delal 4 dni na

Ivan Oštir, kotlarna

teden. Prihranil sem pri vožnji, saj sem se vozil iz Moravč.

Zdi se mi, da smo se včasih znali bolj povesečiti. Sploh pa ob kakšnih velikih praznikih. Še tovarno smo okrasili in postavili napise. Bolj smo se družili, bolj je bilo veselo. Danes je drugače.

Ivan Oštir je izkušen kurjač, zato sem ga vprašala tudi, kaj misli o tem ali smo v Induplati res med največjimi onesnaževalci zraka v Domžalah. Takole mi je dejal: »Rekel bi, da smo včasih mogoče res onesnaževali okolje, saj smo kurili ročno. Bil je tudi drugačen premog. Danes je vse mehanizirano, zato mislim, da ne gre

v zrak več toliko umazanije. Ven uhajajo v glavnem saje. Seveda je to odvisno od tega koliko premoga pokurimo,« je še dodal.

»Mladi imajo danes boljše pogoje za delo. Vse je mehanizirano, praktično ni več ročnega dela. Vendar kljub temu veliko delajo pa tudi pridni so.

Sedaj, ko bom ostal doma, ne bom lenaril. Imamo vrt, ki ga bom urejal in obdeloval. Pazil bom vnučke. Če bom utegnil in če bom imel denar, bom sedel na kolo in se kdaj pa kdaj odpeljal na koza-rec pijače.

Pogovarjala se je:
Bogdana Rejc

Polletno poročilo o poškodbah pri delu

V polletnem obdobju v času od 1. 1. 1988 do 30. 6. 1988 smo pri analizi poškodb pri delu ugotovili:

V obravnavanem obdobju je bilo poškodovanih 23 delavcev, od teh 20 na delu in trije na poti na delo ali z dela in je bilo zaradi poškodb pri delu 224 dni bolniškega staleža.

Resnost poškodb nam pove povprečno število izgubljenih dni na

eno poškodbo oziroma, da je ena poškodba zahtevala 10 dni bolniškega staleža.

Pogostost poškodb nam pove, koliko poškodb je bilo na 100 zaposlenih.

Ostali podatki so razvidni iz tabel, ki nam povedo poškodbe pri delu in trajanje odsotnosti z dela:

TABELA 1:

Poškodbe	Proizvodnja tkanin	Proizvodnja konfekcije	Maloprodaje	Gostinska dejavnost	Uprava	Skupaj
Poškodbe v zvezi z delom	14	6	—	—	—	20
Poškodbe na delu	3	—	—	—	—	3
SKUPAJ	17	6	—	—	—	23

TABELA 2:

Izgubljeni delovni dnevi	Proizvodnja tkanin	Proizvodnja konfekcije	Maloprodaje	Gostinska dejavnost	Uprava	Skupaj
Zaradi poškodb na delu	97	31	—	—	—	128
Zaradi poškodb na poti	96	—	—	—	—	96
SKUPAJ	193	31	—	—	—	224

Pri raziskavi vzrokov pri delu ugotavljamo na prvem mestu nepazljivost, nestrokovnost pri delu, kršenje predpisov in navodil za varno delo ter neuporabo osebnih varovalnih sredstev.

Večino poškodb pri delu bi bilo

možno preprečiti, če bi vsak na svojem delovnem mestu upošteval navodila za varno delo in delo tudi pravilno in dosledno opravljal.

Pripravil:
DARKO ZUPAN

NOVI TKALSKI STROJI — KOT MERCEDES MED AVTOMOBILI

V ATR tkalnici je že nekaj mesecev zelo živahno. Prenavljajo zgradbo, po dvorišču je polno gradbenega materiala, delavci pa ves dan švigajo sem in tja.

Poiskali smo vodjo službe za gospodarjenje z osnovnimi sredstvi, Alojza Pušlarja in ga povprašali, kaj vse je že bilo storjenega za namestitev novih tkalskih strojev. Povedal nam je, da so bila vsa gradbena dela zelo zahtevna. Z njimi so začeli po prvem maju to pa zato, da so stari stroji tekli čim dlje in da so tako čim manj ovirali tekočo proizvodnjo.

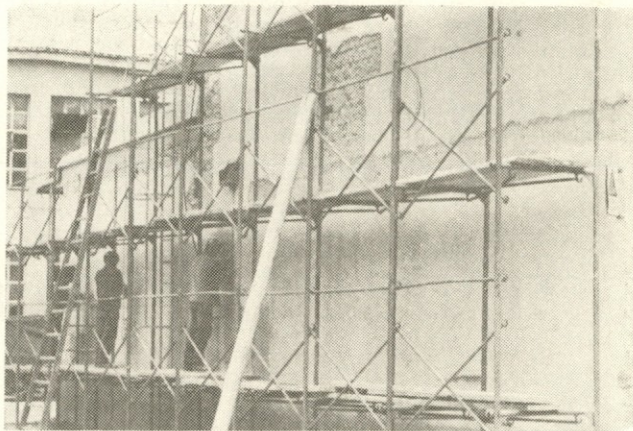
»Vsa investicijska dela so potekala istočasno. Precej smo modernizirali strojno opremo v Induplati. Namen teh investicij je povečati produktivnost in izboljšati kvaliteto naših izdelkov. Tako bi z manj stroji in manjšim številom zaposlenih, naredili več in bolje. Seveda pa taka proizvodnja zahteva ustrezne delovne prostore, dobre klimatske naprave, ustrezno kvaliteto preje, znanje mojstrov in tkalk, zelo dobro pripravo in boljšo organizacijo dela,« je našteval Pušlar.

Nadaljeval pa je: »Največji problem pri vsem tem delu, je bilo usklajevanje gradbenih in obrtniških del, tako da bi pri tem čim manj ovirali proizvodnjo. Seveda je vedno prihajalo do kakšnih presenečenj (pri rokih izdelave...). Delavci so imeli največ dela s premestitvijo in obnovo elektro, vodovodnih in toplovodnih instalacij. V ATR tkalnici smo namreč podrli eno steno in tja postavili betonske nosilce in stebre. Zato je bilo potrebno prestaviti vse instalacije. Tudi stroški so dosti večji s prenovo vseh teh instalacij kot pa izdatki za gradbena dela. Novi stroji so zelo natančni in zelo občutljivi. Prej v teh prosto-

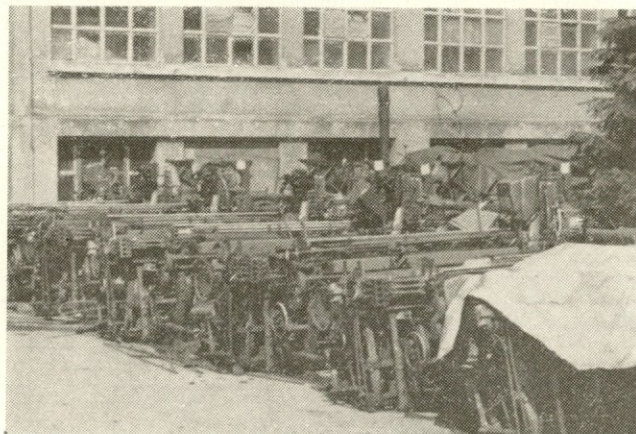
rih ni bilo klime, sedaj smo namestili popolnoma novo. Napeljali smo naprave za stisnjen zrak. Celo tla v tkalnici smo ravnali. Premestili smo sanitarije, urediti moramo garderobe in skladišče za rezervne dele in še in še. Dela je še veliko. Iz predilnice bomo prinesli v te prenovljene prostore še brezčolnice tkalske stroje (SOMET in PICANOL).«

Zvedeli smo tudi, da je do sedaj odšlo na odpad 53 tkalskih strojev, starih približno dvajset let.

B. R.

Potrebno je bilo obnoviti tudi zunanjo podobo zgradbe

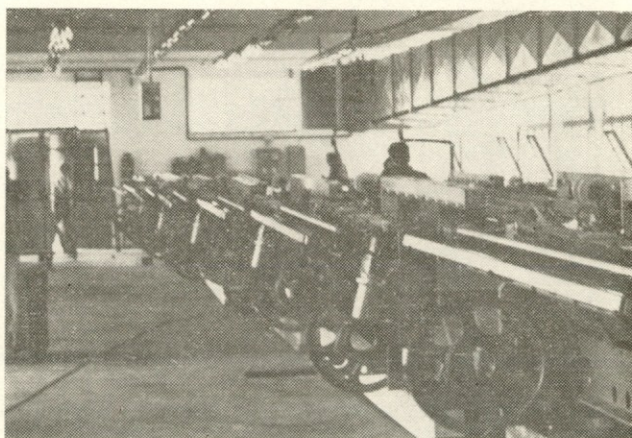
Nad dvajset let stari tkalski stroji, so se preselili na dvorišče in dali prostor novim — mlajšim in modernjšim

Takole pa izgleda Sulzer od blizu. V ozadju opravlja delavec še zadnja dela na klimatski napravi

Tkalski stroji gredo na odpad med staro železo

Klima je nameščena, Sulzerji že stojijo v vrsti in čakajo na montažo

Izbrali ste dober stroj

...je zatrdil Manfred Neuss, monter saškega snovala, ki je pripotoval iz Mönchengladbacha zato, da je namestil snovalo v pripravljalnici. Prostor za nov stroj je bil že zdavnaj pripravljen, barve so se posušile, ko je končno pripotovalo dolgo pričakovano snovalo. Vestičko o tem, kdaj so začeli z montiranjem snovala, ste lahko prebrali v prejšnjem Konoplanu, za to številko pa smo pripravili pogovor z gostom iz Nemčije.

K: Se nam lahko predstavite?

M: Sem Manfred Neuss. Po poklicu sem tekstilni tehnik in elektronik za energetske naprave. Porochen sem in imam 18 let starega sina. Z družino živimo v Mönchengladbachu.

K: Kakšna se vam zdi naša tovarna?

M: V Nemčiji in Ameriki poznam tekstilne tovarne po katerih se voziš s kolesom iz enega na drugi konec. Vaša tovarna je srednje velika tekstilna tovarna. Ljudje v njej pa so zelo pridni in ustrezljivi.

K: Ste bili zadovoljni s sodelavci, pomočniki?

M: Bil sem zelo zadovoljen. Ljudje so zelo pridni. Hitro so razumeli vse, kar sem jim razlagal.

K: Mislite, da so se delavci dobro naučili ravnanja s strojem?

M: Dobro sem jih naučil delati s strojem. V bistvu so pripravljeni delati z njim. Seveda pa se lahko pojavijo težave, kar je na začetku običajno. Morali jih bodo sami rešiti. Mislim pa, da bo vse v redu.

K: Se vam zdi, da se je Industrija dobro odločila, ko je kupila ta stroj?

M: Ha, ha! Ne morem odgovoriti drugače kot — da. Vem, da ste

dobro izbrali. Že deset let je naša tovarna (HACOB) vodilna na področju teh tekstilnih strojev. Ni pa to najnovejši stroj. Ta, najnovejši, je bil lansko leto predstavljen na sejmu, sedaj pa ga preizkušajo v tekstilnih tovarnah okoli Mönchengladbacha. Je pa elektronsko voden. Za vašo tovarno in vašo tehnologijo pomeni ta stroj zelo dobro investicijo. V Svilanitu imajo isti stroj, ki sem ga pred leti prav tako jaz montiral.

K: Kako vam je všeč pri nas v Sloveniji? Ste bili pri nas že kdaj prej?

M: Slovenija mi je zelo všeč. Pokrajina je zelo lepa. Z ženo sva si ogledala Bled. Bila sva tudi v Kamniku. Ko sva hodila po mestu, sem se spomnil, da sem bil pred leti že tu. Kot sem že rekel, sem montiral snovalo v Svilanitu.

K: Ste si ogledal čudežno Marjeto, ko ste bil v Kamniku?

M: Ne, nisem si ogledal kapele. Slišal pa sem zanjo v tovarni, ko so se vsi pogovarjali o tem.

K: Kaj ste počel v prostem času?

M: Z ženo sva se sprehajala po okolici Jarš. Ogledala sva si koncert Avsenikov v Mengšu. Bil nama je zelo všeč. Avsenike pozna že dolgo. Gledala sva jih doma na televiziji.

K: Verjetno zaradi narave svojega dela veliko potujete? Kje vse ste že montiral stroje?

M: Potujem zelo veliko. Včasih mi je všeč, drugič pa spet ne. Odvisno tudi od tega, kam grem. Za Hacoba potujem naokoli že deset let. Bil sem že v Afriki, Aziji, Ameriki, Evropi, v Indoneziji, v Koreji. Montiram stroje, pa tudi popravljam jih. Naša firma Hacoba ima svoje zastopništvo v Ameriki, v vsaki državi pa posredništvo.

K: V času, ko ste delal pri nas, je potekalo evropsko prvenstvo v nogometu. Za katero moštvo ste navijali?

M: Gledal sem tekme po televiziji. Navijal sem za Ruse, to pa zato, ker so po mojem imeli najboljšo tehniko. Tudi Nizozemci so mi bili všeč.

K: Imate kakšen hobi?

M: Nimam časa za hobije.

K: Tu pri nas boste ostali do 30. junija. Kam greste potem?

M: Odšel bom domov, potem pa verjetno spet na pot. Včasih gre z menoj tudi žena. Ne pa vedno. Sin nikoli ne potuje z menoj. Hodi v šolo in študira industrijsko oblikovanje. Zaposlen je v tovarni, kjer delajo deske za surfanje. Bil je tudi v ekipi, ki je izumila prednjo masko za avtomobil BMW.

K: Si boste letos privoščil kaj počitnic?

M: Dopusta imam 30 dni. Najraje počitnikujem v Španiji. Toda letos za dopust nimam časa. Koristil ga bom kasneje.

Manfredu Neussu sem se zahvalila za pogovor. Zaželela sem mu srečno pot domov. Sam pa je na koncu še povedal, da se zahvaljuje direktorju za dobro sodelovanje, sodelavcem v tovarni pa za pomoč in razumevanje.

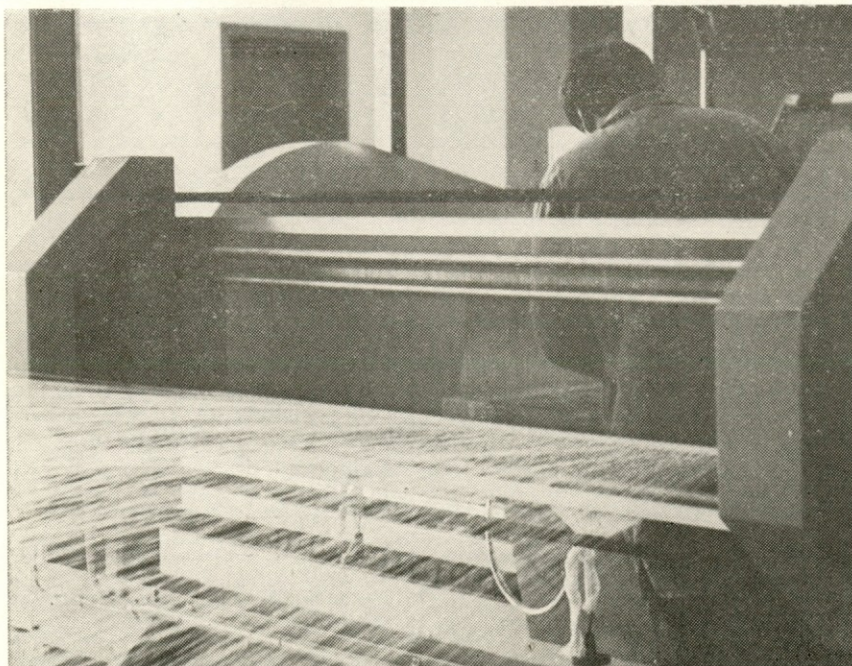
P. S.: Pogovor je prevajala Helena Hribar. Uredništvo se ji po tej poti zahvaljuje.

B. R.

ALI VESTE ...

da sončnica pomeni čaščenje pa zaslepljenost (tudi slepo zaljubljenost), ker ves čas spreminja lego in se obrača za soncem. Zaradi tega tudi simbolizira neresničnost in napačne vrednote. V stari Grčiji je bila simbol Klitije, ki se je spremenila v sončnico, ko jo je zalezoval Apolon. Prav tako pa se je pred njim spremenila v lovorov grm Dafne, tako da je sončnica tudi njen znak. V perzijskem kultu je bila znak sončnega, vrhovnega boga Mitre.

Kitajcem pomeni dolgo življenje, imela naj bi tudi magično moč.

Mojster Manfred Neuss je imel pri montaži snovala in poučevanju delavcev o novem stroju polne roke dela. S svojim načinom učenja se je kmalu priljubil »učencem«, ki jih pri stroju nikoli ni manjkalo

NOV STROJ JE ZELO NATANČEN

Monter Manfred Neuss ni le namestil novega stroja v pripravljalnici, ampak je bil ob koncu montaže tudi učitelj snovalkam, električarjem in sploh vsem, ki bodo imeli kakršen koli opravke z novim strojem.

Kako so potekale te učne ure, sem povprašala snovalko Angelco Kukovec.

Kakšen je nov stroj?

Angelca: Nov stroj je zelo natančen. Potrebuje veliko priprav. Ko pa začnem z delom je vse veliko lažje. Podatke vnesem v računalnik, potem pa samo pritiskam na gumba.

Koliko delavk potrebuje nov stroj?

Angelca: Obe snovalki imava po eno pomočnico pri cevčnicah. Če bo potrebno pa nama bo še kakšna delavka priskočila na pomoč.

Ste potrebovali veliko časa, da ste se naučili ravnanja s strojem?

Angelca: S sodelavko sva v enem tednu že razumeli, kako deluje stroj. Monter sedaj nadzira najino delo in mi še razloži kakšno stvar, če se zmotim.

Kakšna je razlika med starim in novim snovalom?

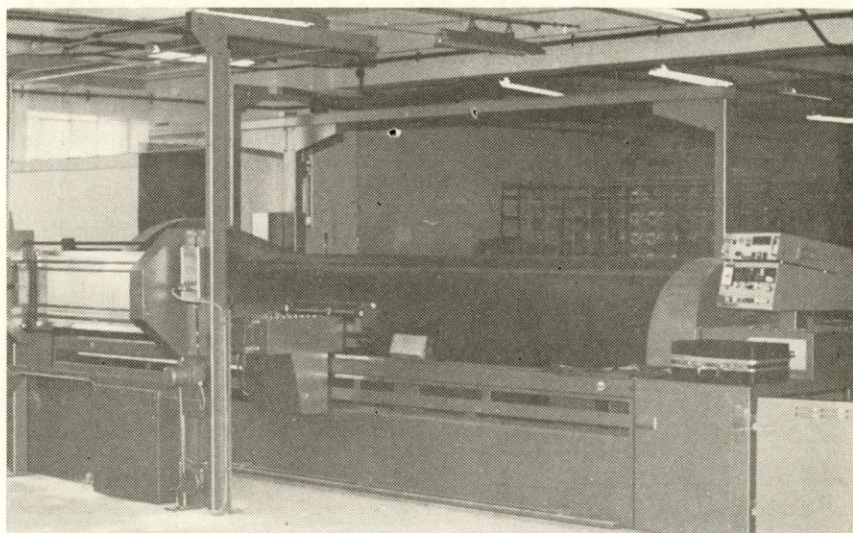
Angelca: Razlike so. Lažje delam na tem stroju. Na starem snovalu je bil velik problem naravnati pravi konus. Nov stroj in računalnik pa sedaj sama najdeta najboljši konus. Novo snovalo samo izbira najboljšo lego osnove. Nitke so vedno enako napete, kar je zelo pomembno. Mislim, da se bo material zaradi natančnosti snovala manj trgal kot pa pri starem snovalu.

Vsaka najmanjša napaka ustavi stroj. Dobro je tudi to, da lahko posebej izklopim levo ali desno cevčnico. S tem strojem lahko navijemo širšo osnovo.

Boste sedaj, ko imate nov stroj, raje hodili na delo?

Angelca: Tako in tako rada hodim v službo. Dela z novim strojem se pa veselim. Ne bo se mi treba tako mučiti kot s starim snovalom.

B. R.

Takole pa izgleda »glava« novega snovala v pripravljalnici

Novo snovalo HACOB ima precej večjo cevčnico kot pa stara snovala

BALINARJI OSVOJILI PRVO MESTO

Junija praznuje Mengeš svoj krajevni praznik. Med številnimi prireditvami v tem času, se je 25. junija odvijalo tekmovanje v balinanju na novem balinišču v Mengšu. Tekmovanje je organiziral sindikat. Prijavilo se je 7 ekip: Induplati, Lek Mengeš, Melodija, Trak (z dvema ekipama), Kovinotehna, mengeški upokojenci.

Najbolj napeto in vroče je vedno na koncu — v finalu. Tokrat sta se pomerili ekipi Induplati in druga ekipa Traka. Zmagali so balinarji Induplati.

Vrstni red tekmovanja pa je bil:
1. Induplati, 2. Trak (2. ekipa), 3. Kovinotehna

Našo zmagovito ekipo so sestavljali:

Majdič Franc, Zdravič Martin, Bulič Miha, Antovski Dimitar, Hribar Janez

Vzdušje ob balinišču je bilo veselo in navijaško. Ekipa so imele veliko navijačev med gledalci. Majdič Franc, ki nam je posredoval vse te informacije o tekmovanju, je na koncu še pripomnil, da bi Induplati lahko imel dve balinarski ekipi (eno v Jaršah in drugo v konfekciji), saj so tudi po drugih obratih še zagreti balinarji, ki bi zagotovo dosegali lepe uspehe na tekmovanjih. Tov. Majdiču smo se zahvalili za novico in njemu ter vsej ekipi čestitali za doseženo prvo mesto. Pokal, ki so ga ob tem prejeli, se bo svetil do naslednje zmage v Radomljah.

B. R.

NAGRADNO VPRAŠANJE

V tej številki Konoplana smo za vas pripravili nadvse zanimivo vprašanje: **Kako pojesti malico — pločevinko paštete in sirček — brez ključa za odpiranje pločevink?**

Najboljše odgovore bomo bogato nagradili!

NAGRADE SO:

1. nagrada — pločevinka paštete s ključem
2. nagrada — pločevinka doručka s ključem
3. nagrada — pločevinka rib s ključem

Vabljeni k sodelovanju!

P. S.: Odgovore pošljite na uredništvo Konoplana!

obvestila iz kadrovske službe

VSTOPI:

1. PETER SLOKAN, mehanik v konfekciji notranje opreme Mehgeš, 1. 6. 1988
2. IVAN RODE, delavec na pripravi ogradij v kovinskih konstrukcijah, 1. 6. 1988 iz JLA
3. JANA BERGANT, počitniško delo, 27. 6. 1988
4. SIMON JEMEC, počitniško delo, 1. 7. 1988
5. SIMON ZUPAN, počitniško delo, 1. 7. 1988
6. MARJAN SUŠNIK, počitniško delo, 1. 7. 1988
7. ANDREJ JERMAN, počitniško delo, 1. 7. 1988
8. RENATA GORJUP, počitniško delo, 1. 7. 1988
9. UROŠ PAŠ, počitniško delo, 12. 7. 1988
10. PETER PUŠLAR, počitniško delo, 13. 7. 1988
11. ANTON MUC, priprava in kuhanje jedil II., gostinska dejavnost, 18. 6. 1988
12. ANA PIBERNIK, vrtnar v gostinski dejavnosti, 11. 7. 1988

IZSTOPI:

1. BOŠTJAN NARDIN, transportni del. v pred., 8. 6. 1988, sporazumno
2. FRANC KOTNIK, notr. transport sur. tkanin, 13. 5. 1988, v JLA

3. ALEKSANDER MOČNIK, transportni delavec, 14. 6. 1988, v JLA
4. ROBERT JERMAN, plast. imp. in sušenje, 14. 6. 1988, v JLA
5. FRANČIŠKA AVBELJ, šivanje tkanin v tkalnici, 4. 6. 1988, upokojena

OSEBNI DOHODKI V MAJU 1988

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

Razred	Skupaj DO
do 260.000	3
260.000—340.000	71
340.000—420.000	258
420.000—500.000	243
500.000—580.000	131
580.000—660.000	65
660.000—740.000	50
740.000—820.000	19
820.000—900.000	19
900.000—980.000	12
980.000—1.060.000	7
1.060.000—1.140.000	8
1.140.000—1.220.000	2
1.220.000—1.300.000	2
nad 1.300.000	2
Zaposleni s 160—200 urami	892
Zaposleni z manj kot 160 urami	67
Zaposleni z več kot 200 urami	11
Zaposleni brez obračuna OD	51
Skupaj število zaposlenih	1021
Najnižji OD	277.503
Najvišji OD	1.545.599
Povprečni OD	498.214

Vrednost točke je v maju znašala v bruto vrednosti 3,30 din. Najnižji OD v višini 277.503 din je prejela delavka z 81,3 odstotnim doseganjem norme.

ZAHVALE

Po 36-tih letih dela v barvarni, se zahvaljujem svojim sodelavcem za lepo darilo ob odhodu v pokoj. Darilo mi bo drag spomin na vas.

Prav tako se za darilo zahvaljujem IO OOPS — proizvodnja.

Še enkrat hvala!

Štefka Ulčar,
opleniteljica

Ob boleči izgubi mojega
SIMENC JOŽETA

se sodelavkam iskreno zahvaljujem za dar, za izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Francka Orel

Ob smrti mojega očeta
STANKOVIČ RADOVANA

67-letnega upokojenca Papirnice Količev, se zahvaljujem sodelavcem in prijateljem za denarno pomoč, ki so jo prispevali.

Stankovič Zdravko

Ob boleči prerani izgubi
dragega brata

ALOJZA BLEJCA

izrekam iskreno zahvalo za izraze sožalja in sočustvovanja.

Franč Blejč

BOLNIŠKI IZOSTANKI V MAJU 1988

TOZD	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Poškodba na delu v %	Poškodba na poti v %	Pošk. izven dela v %	Nega druž. člana v %	Spremnost v %	Red. in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja tkanin	558	3,38	0,06	0,25	0,69	0,90	0,08	3,58	8,94	9.176
Konfek. Radomlje Mengeš, Peče	218	5,69	0,14	0,46	0,60	0,78	0,09	3,67	11,43	4.582
Konfekcija Mokronog	79	3,60	—	—	—	0,50	0,33	9,85	14,28	2.076
Prodajalne	26	4,27	—	—	—	—	—	3,88	8,15	386
Gostinska dejavnost	23	1,84	—	—	—	1,00	—	8,70	11,54	483
Uprava	116	2,77	—	—	—	0,49	0,19	2,89	6,34	1.352

Povprečni izostanki za DO: Zaposlenih 1020 delavcev

Izostanki zaradi bolezni	3,81 %
Izostanki zaradi nesreče pri delu	0,23 %
Izostanki zaradi poškodb na poti	0,06 %
Izostanki zaradi poškodb izven dela	0,50 %
Izostanki zaradi nege	0,77 %
Izostanki zaradi spremstva	0,11 %
Izostanki zaradi por. in pod. por. dop.	4,13 %

SKUPAJ: 9,61 %

Obvestila iz kadrovske službe

6. ANTON STRAŽAR, transportni delavec v pripravljalnici, 24. 6. 1988, upokojen

7. ALBIN HRIBAR, mojster vzdrževalec ključavničar, 13. 6. 1988, upokojen

8. ANICA PUST, klaser OTK, 29. 6. 1988, upokojena

9. JOZEFA PER, mojster, 29. 6. 1988, upokojena

10. MARIJA STUPICA, laborant v fiz. laborat., 7. 6. 1988, upokojena

11. VLADIMIRA GORJUP, saško snovanje, 26. 6. 1988, upokojena

12. FRANČISKA MARINŠEK, v. d. šef FRŠ, 29. 6. 1988, upokojena

13. SREČKO BERGANT, glavni direktor DO, 29. 6. 1988, upokojen

14. NIKOLAJ VODLAN, vodja izmene, 29. 6. 1988, upokojen

15. MIRA BERGANT, vodja odd. za plan., 1. 6. 1988, upokojena

16. LJUDMILA RUČAN, predenje, 24. 6. 1988, upokojena

17. MAJDA KOROŠEC, blagajnik, 22. 6. 1988, upokojena

18. ŠTEFANIJA ULČAR, priprava barv, 29. 6. 1988, upokojena

19. JOŽE DROLC, varjenje na VF 1 in VF 2, 28. 6. 1988, upokojen

20. HEDVIKA LETNAR, šivanje tkanin v tkalnici, 29. 6. 1988, upokojena

21. VIKTOR SASSO, vzdr. strojev, 29. 6. 1988, upokojen

22. MARIJA ŠKRJANC, predenje, 29. 6. 1988, upokojena

23. ŠTEFANIJA VOLER, navijalka votka, 29. 6. 1988, upokojena

24. JOŽEF MALI, vodja dvoriščne partije, 29. 6. 1988, upokojen

25. IVAN TOMAŽIČ, pom. transportni del., 29. 6. 1988, upokojen

26. NEŽA DURMIŠ, križno previjanje, 29. 6. 1988, upokojen

27. JURIJ OREHEK, mizar, 29. 6. 1988, upokojen

28. PAVLA ŽINIČ, šivilja, 6. 6. 1988, sporazumno

29. MARIJA ZAKRAJSEK, klaser OTK, na željo delavke

POROČILI SO SE:

1. ZDENKA JUG, poročena KLOPČIČ

2. JUDITA ZARNIK, poročena PER

3. SONJA ČERIN, poročena VEZOČNIK

4. ANICA ISKRA, poročena GRIL

RODILI SO SE:

1. CVETKI MÜLER iz predilnice sin Peter

2. DARINKI MARINČEK iz maloprodaje sin Anže

3. ANTONIJI ŠKRJANC iz konfekcije Mokronog sin Janez

OSEBNI DOHODKI V JUNIJU 1988

Poročilo o osebnih dohodkih vsebujejo gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

Razred	Skupaj DO
do 260.000	—
260.000—340.000	41
340.000—420.000	214
420.000—500.000	247
500.000—580.000	175
580.000—660.000	75
660.000—740.000	51
740.000—820.000	27
820.000—900.000	20
900.000—980.000	12
980.000—1.060.000	8
1.060.000—1.140.000	7
1.140.000—1.220.000	8
1.220.000—1.300.000	1
nad 1.300.000	4
Zaposleni s 160—200 urami	890
Zaposleni z manj kot 160 urami	68
Zaposleni z več kot 200 urami	7
Zaposleni brez obračuna OD	50
Skupaj število zaposlenih	1015
Najnižji OD	267.760
Najvišji OD	1.545.060
Povprečni OD	524.324

Vrednost točke je v juniju znašala v bruto vrednosti 3,45 din. Najnižji OD v višini 267.760 din je prejela delavka s 64,6 odstotnim doseganjem norme.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V JUNIJU 1988

Oddelek	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Poškodba na delu v %	Poškodba na poti v %	Pošk. izven dela v %	Nega druž. člana v %	Spremistvo v %	Red. in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja tkanin	539	4,00	0,09	0,34	0,92	0,61	0,13	3,41	9,50	9.428
Konfek. Radomlje, Mengeš, Peče	216	5,56	0,10	0,28	0,88	0,19	0,22	3,88	11,11	4.422
Konfekcija Mokronog	79	3,60	—	—	—	0,11	0,22	11,17	15,10	2.196
Prodajalne	26	0,17	—	—	—	—	0,17	3,88	4,22	200
Gostinska dejavnost	24	—	—	—	—	—	—	8,33	8,33	364
Uprava	113	3,56	—	—	—	0,54	0,11	2,80	7,01	1.460

Povprečni izostanki za DO: Zaposlenih 997 delavcev

Izostanki zaradi bolezni 4,07 %

Izostanki zaradi nesreče pri delu 0,07 %

Izostanki zaradi poškodbe na poti 0,24 %

Izostanki zaradi poškodbe izven dela 0,69 %

Izostanki zaradi nege 0,44 %

Izostanki zaradi spremstva 0,15 %

Izostanki zaradi por in pod. por. dop. 4,19 %

SKUPAJ: 9,85 %

Izdaja v 1500 izvodih DO INDUPLATI Jarše p. o. Ureja 15 č ter fotografiranje BOGDANA REJC. Natisnila tiskarna Učni prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije

